

**Det kgl. danske
Landhusholdningsselskabs Generalforsamling
Fredag den 10. December 1943.**

(Fortsat.)

5. Beretning om Selskabets almindelige
Virksomhed.

Sekretær *Axel Nielsen* resumerede Beretningen om Selskabets alm. Virksomhed, der ligesom foregaaende Beretning havde været trykt og udsendt til Medlemmerne:

Den livlige Aktivitet, som i det forløbne Aar er udfoldet med Hensyn til Bogudgivelser, har selvfølgelig beslagnet en meget stor Procentdel af Sekretariatets Arbejdskraft. Det har ikke kunnet undgaas, at de faste Virksomhedsgrene ikke i samme Grad har været i Forgrunden, som Tilfældet har været tidligere. Dermed være ikke sagt, at disse Arbejdsomraader er uvigtige, thi det er de langt fra, og en Beretning om Selskabets almindelige Virksomhed vilde tegne et højst ufuldstændigt Billede af Selskabets Arbejde, om disse Omraader blev udeladt.

Selskabets Foredragsvirksomhed. Ved Generalforsamlingen i Fjor talte Forsøgsleder *Thøger Frederiksen* om Kartoffel- dyrkning og Kartoffelopbevaring og Forsøgsleder *Knud Hansen* om Kartoffelkogere. Desuden afholdtes i Vinterens Løb 3 Foredrag. Foredragsholdere og Emner var: Konsulent *P. Grøntved*, Næstved: Et Par Skræppearters Biologi og Bekæmpelse. Forstander *Fr. Heick*: Planteavlen paa Sandjorder. Forstander *H. N. Frandsen*: Landboudommens Uddannelse, sammen med Konsulent *Tage Andersen*, der talte om Uddannelse af vore Fodermestre.

Som i 1942 afholdtes et overordentlig vellykket Hindsgavl-møde, selv om en Række Afbud i sidste Øjeblik bragte Deltagerantallet noget under de indmeldte 100. Ved dette Møde afholdtes følgende Foredrag: Kontorchef *J. Ridder*, København: Landbrugets Økonomi gennem de sidste 25 Aar; Godsejer *Th. Junker*, Aunsøgaard: Landbrugets Arbejdskraftproblemer set paa langt Sigt; Skovrider *E. Bentzen*: Brændselssituationen og vore Skove; Professor, Dr. polit. *Jørgen Pedersen*, Aarhus: De ledige Penges Problem; Lektor, cand. mag. *Fr. W. Wendt*: Danmark og Norden.

Konsulentmødet 1943 afholdtes — trods alle Rejsebesværligheder — med sædvanlig god Tilslutning den 26. og 27. Februar. Som i foregaaende Aar var der Fællessektionsmøde den første Dags Formiddag. Desuden den første Dag de seks Sektionsmøder i Plante-kultur, Husdyrbrug, Regnskabsføring, Husholdning, Havebrug og Mejeribrug. Det almindelige Konsulentmøde afholdtes den anden Dag med følgende Foredragsholdere og Foredragsemner: Landbrugsminister *Kr. Bording*: Landbrugets Stilling i Dag; Afdelingsgeolog, Dr. phil. *Keld Milthers*: Brændselsstofferne i Danmarks Undergrund med særligt Henblik paa Brunkul; Professor, Dr. polit. *Carl Iversen*: Penge-rigelighed og Konvertering.

Statskonsulentvirksomheden er der i Aar intet sær-ligt at meddele om. Arbejdet er — med de Besværligheder som navn-lig Trafikvanskeligheder har givet — gaaet sin Gang paa sædvanlig Maade. Det Møde, som Præsidiet plejer at holde med Statskonsu-lenter i September, afholdtes ikke i Aar.

Selskabet har i Aar ikke udsat nye Prisopgaver, ligesom heller ingen af de løbende Prisopgaver har haft Tidsfristen sat til indeværende Aar.

Unge Pigers huslige Uddannelse varetages af det særlige Udvalg for denne Sag. Konsulenten Frk. Tang har haft et travlt Aar, men har nu faaet en Assistent som Medhjælp, hvorved Sekretariatets Assistance til denne Opgaves Gennemførelse er blevet mindre end tidligere. (Iøvrigt henvises til Dagsordenens Punkt 10).

Administrationen af Statsbevillinger er der ikke meget nyt at meddele om. Landhusholdningsselskabets Sekretariat har nu selv overtaget Gennemgangen af de mange Ansøgninger om Understøttelse til Mejeriskoleophold, der hvert Aar indkommer.

Almanakstykket for 1944. Til Universitetsalmanakken for 1944 har Selskabet som i tidligere Aar fremskaffet den landøkonomi-ske Artikel, idet Forstander *J. C. Lunden* har skrevet om Hør.

Til sine Medlemmer har Selskabet som sædvanlig udsendt Tilbud paa nye Bøger — et Tilbud, der i vid Udstrækning er blevet efterkommet. Tillige er gratis udsendt Tidsskrift for Landøkonomi og Landmandens Lommekalender. Aarsberetningen er derimod i Aar paa Grund af meget andet Tryknings- og Korrekturarbejde blevet meget forsinket og vil næppe fremkomme før i det nye Aar.

Legaterne under Landhusholdningsselskabet. I 1943 er der henlagt 2 nye Legater under Landhusholdningsselskabet, nemlig „*Godsejer K. A. Hasselbalch og Hustrus Legat til Støtte for Landhusholdningsselskabets Landmandsuddannelse*“ („Elevlegatet“), Kapital 100 000 Kr.; endvidere „*Konsulent J. Løvendahl Jensens Minde-legat*“, hvis Renter hvert Aar skal anvendes til en Præmie indenfor Statens Fjerkræudvalgs Landskonkurrence mellem hele Hønsehold.

Af *Grosserer G. Buscks Legat* er i 1943 skænket et Sølvbæger som Ærespræmie ved den 42. Mejeriudstilling for de østlige Øer. Ærespræmien er tilfaldet den Udstiller af Ost, der ved Bedømmelsen opnaaede det højeste Antal Points.

Af *J. Pedersen-Bjergaards Legat* er skænket en Ærespræmie i Form af en Sølvskaal til Landskonkurrencen mellem hele Kaninhold 1942—43. Af dette Legat er endvidere Legatets store Sølvbæger tildelt *N. N. Stensgaard*, Hurup, samt uddelt 4 mindre Sølvbægre som Opmuntringspræmier.

Den i 1942 indstiftede „*N. N. Stensgaards Ærespræmie*“ er i 1943 tildelt Høneriejer *Niels Kold*, Strynø.

Renterne af Konferensraad *W. A. Hansens Legat*, 420 Kr., er for 1942—43 tilsendt Grønlands Styrelse til Gavn for Grønland.

Af Legaterne for Landbrugsstuderende (en Del af Forpagter *Bokelmanns Legat*, Inspektør *N. P. J. Buus' Legat*, Etatsraad *P. Feilbergs Legat*, Godsejer *V. A. Goldschmidts Legat* for Landbrugsstuderende, Proprietær *J. H. Holms Legat*, Jægermester, Forpagter *Frants Skovs Legat* og Fond til Landmænds Uddannelse er i 1942—43 uddelt ca. 12 000 Kr. til unge Landmænds Videreuddannelse.

Af *Købmand Jørgen Sørensens og Hustrus Legat*, der kommer unge Landmænd, Handlende og Haandværkere (Mænd og Kvinder) til Gode, er i det forløbne Aar i mindre Portioner uddelt 875 Kr.

Med Hensyn til de Legater, der kommer trængende, forhenværende Landmænd og deres Efterladte til Gode, er at meddele, at der paany er tilgaaet *Godsejer V. A. Goldschmidts Legat* et Beløb (ca. 4 840 Kr.) fra *Godsejer Goldschmidts Bo*. Af dette Legat samt af *Etatsraad Harald Holme's og Hustrus Legat* og *Godsejer Chr. Schmidt til Vibygaards Legat* er i 1942—43 uddelt et Beløb af ca. 61 000 Kr. Af *Godsejer V. A. Goldschmidts Legat, Afdeling B.*, til videnskabelige Undersøgelser vedrørende Sygdomme hos Dyr, er uddelt 13 700 Kr.

Konsulent *P. Grøntved*, Næstved, har faaet tilstaaet et Beløb af 1000 Kr. til *Skræppeundersøgelser*. Konsulent *Grøntved* har afholdt Foredrag herom i Selskabet, og Foredraget er optaget i Tidsskrift for Landøkonomi.

Landbrugslærer *A. O. Rasmussen* har faaet et Tilskud paa 500 Kr. til *Arbejdsundersøgelser* og Assistent, Landbrugskandidat *H. Ingvar Petersen* 1000 Kr. til *Ukrudtsundersøgelser*. Endvidere har *Dr. phil. Sv. G. Larsson* modtaget et Tilskud paa 1000 Kr. til sine *Undersøgelser vedrørende Fersken- og Bedelus*.

Af Forsøgsleder *L. Helwegs Mindelegat* er tildelt Landbrugskandidat *K. J. Frandsen* 1000 Kr. til Studierejser vedrørende Roeforædling. Af Selskabets Legatmidler er endvidere ydet Udvalget for landøkonomisk Ungdomsarbejde et Beløb af 400 Kr. til en Pjece vedrørende Kaninhold.

Af Tilskud til Landhusholdningsselskabet er modtaget 6500 Kr. til almindelige Formaal, 3200 Kr. til Rejsbureauet og 3000 Kr. til den almindelige Ledelse af Konsulentvirksomheden. Endvidere er modtaget 200 Kr. fra Etatsraad Schou og Hustrus Stiftelse og 2000 Kr. fra Julius Skrikes Stiftelse. De Danske Spritfabrikker og De danske Sukkerfabrikker har til Fersken- og Bedelusundersøgelserne ydet et Tilskud paa 1500 Kr.

I Tilknytning til Beretningen om den almindelige Virksomhed gav Sekretæren en kort Beretning om det af Konsulent *Jens Nielsen*, Karise, hidtil udførte Undersøgellesarbejde for det avlsbiologiske Udvalg, særlig med Henblik paa den arvelige Lamheds Udbredelse og Arvemaade inden for den røde danske Malrace.

Siden dette Undersøgellesarbejde paabegyndtes i 1937, er det stadig øget, saaledes at man fra et mindre Materiale i nogle sjællandske og fynske Avlsbesætninger nu er oppe paa ca. 400 Besætninger fordelt med 208 paa Sjælland og Møen, 87 paa Fyn, 58 i Jylland samt et mindre Antal paa Lolland-Falster og Bornholm. I langt den største Part af disse Besætninger er der forekommet lamme Kalve. 198 Tyre og et tilsvarende større Antal Køer er medtaget i Undersøgelserne; af disse har Størsteparten givet lamme Kalve, medens de øvrige efter deres Afkom at dømme ogsaa har besiddet Anlægget.

I Sommeren 1942 udvidedes Arbejdet med en særlig Undersøgelse af Racens mest fremragende unge Tyre for saa hurtigt som muligt at faa konstateret, hvorvidt de var fri for Anlægget eller ikke. Dette Arbejde støder dog paa visse Vanskeligheder hos Besætningsejerne.

I Tiden fra Sommeren 1942 til Foraaret 1943 blev der ved villig Imødekommenhed fra Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles patologisk-anatomiske Afdelings Side foretaget en Række makroskopiske og mikroskopiske Undersøgelser af indsendte lamme Kalve; dog er dette Arbejde paa Grund af Krigen midlertidigt indstillet.

Indsamlingen af Materialet — der tidligere var ventet afsluttet med Udgangen af indeværende Aar — er blevet noget forsinket grundet paa de vanskelige Trafikforhold. Afslutningen af Arbejdet og Udarbejdelse af Beretning vil blive fremskyndet mest muligt.

Toges til Efterretning.

6. Beretning om „Fond til Landmænds Uddannelse“.

Godsejer *Hasselbalch*: Som sædvanlig blev der ogsaa i Slutningen af 1942 udsendt Meddelelse til Landbrugspressen og Landbohøjskolen om, at der i 1943 vilde finde en Uddeling Sted af Midlerne fra „Fond til Landmænds Uddannelse“ sammen med de øvrige af Landhusholdningsselskabet administrerede Legater til Gavn for Landbrugsstuderende.

I Henhold til denne Bekendtgørelse indkom ialt 63 Ansøgninger. 28

af Ansøgerne kom i Betragtning i Foraaret 1943 ved Uddelingen af de øvrige Legatmidler. De tiloversblevne 35 Ansøgninger tilsendtes Bestyrelsen for „Fond til Landmænds Uddannelse“, der indstillede, at der uddeltes 10 Understøttelser à 75 Kr. — Denne Indstilling blev imødekommet af Præsidiets.

Fonden har som bekendt sin egen Bestyrelse. Den vil for 1944 komme til at bestaa af den ledende Præsident for 1944, Professor Axel Pedersen, og det „ældst valgte“ Medlem af Bestyrelsesraadet, Gaardejer Olav Øllgaard, Gredstedgaard, samt af Inspektør Windfeld, Docent Milthers og Godsejer Langkilde.

7. Meddelelse om Samvirksomheden for landbrugsfagligt Oplysningsarbejde.

Professor *Axel Pedersen*: Det udvidede Samvirksomhedens Fællesudvalg (Frk. Ingefred Juul Andersen og Frk. Kristine Andersen indtrædte i Fjor) har som sædvanlig tilrettelagt Aarets Kursus. Der har været planlagt 3 Kursus, hvoraf dog kun de 2 blev gennemført.

1) Kursus i Boliglære. Paa Foranledning af „Foreningen af danske Husholdningslærerinder“ afholdtes efter skriftlig Votering blandt Fællesudvalgets Medlemmer i Dagene 12.—14. April d. A. Kursus i Boliglære. Dette Kursus afholdtes, da Landbohøjskolen ikke kunde afse Plads, paa Teknologisk Institut. Det er det stærkest besøgte af de Kursus, Samvirksomheden endnu har afholdt, idet der var ca. 175 Deltagere. Efter Ønske fra Kursusdeltagerne blev de afholdte Foredrag senere udsendt i et duplikeret Hæfte for en meget billig Pris.

2) Kursus vedrørende kunstig Sædoverføring. Oprindeligt var det Tanken at afholde et Kursus ved Aarhus Universitet vedrørende økonomiske Spørgsmaal, men dette blev opgivet, idet det viste sig, at et andet og mere omfattende Kursus, der til Dels henvendte sig til de samme Kredse, ogsaa havde Økonomispørgsmaal paa Programmet. I Henhold til Henstilling fra Landbrugslærermødet vedtoges derefter det ovennævnte Kursusemne. Kursuset gennemførtes i Dagene 19. og 20. Oktober i Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Auditorier, der velvilligst var stillet til Raadighed.

Det vellykkede Kursus havde samlet et i Betragtning af Emnets specielle Karakter meget stort Deltagerantal (70—80). Foredragene derfra vil dels fremkomme i Tidsskrift for Landøkonomi og dels i Ugeskrift for Landmænd. — Foredragene i Tidsskrift for Landøkonomi vil blive samlet i et Særtryk.

3) Fodermesterkursuset paa Korinth Landbrugsskole maatte derimod aflyses. Det var fastsat til Afholdelse først i September, men maatte aflyses paa Grund af Rejserestriktioner. Et Forsøg paa at faa det afholdt i Slutningen af Oktober kunde ikke samle fornøden Tilslutning.

Efter Indstilling af Samvirksomheden for landbrugsfagligt Oplysningsarbejde har Selskabet tildelt fhv. Forstander Fru *Magdalene Lauridsen*, Husholdningsseminariet „Ankerhus“ pr. Sorø, Selskabets største Sølvbæger „for særlig fortjenstfuldt Virke til Landbo-Oplysningens Fremme“.

Toges til Efterretning.

8. Meddelelse om Udvalget vedrørende Bede- og Ferskenlusundersøgelser.

Forstander *E. Gram* gav nogle supplerende Oplysninger angaaende disse Undersøgelser ud over Dr. phil. *S. G. Larssons* Beretning, der var trykt og udsendt til Medlemmerne forud for Generalforsamlingen. Dr. Larssons Beretning gentages her:

„Som midlertidig, kortfattet Beretning om Arbejdet i Aaret 1943 kan anføres:

Bedelusen: For nærmere at undersøge de tidligere antydede Muligheder for ved passende Avl i Forpløjninger at nedsætte Bedelusangreb i Frømarkerne blev der etableret nogle Forsøgsfelter, men da Forsøgene blev startet for sent, blev Resultaterne meget beskedne; derimod havde jeg betydelig mere Held ved direkte Iagttagelser i tilfældige Frømarker, hvor jeg navnlig havde Opmærksomheden henvendt paa Indflydelsen af tilgrænsende Kaalrøfrømarker. Bedefrømarkens Modtagelighed synes faktisk at være noget varierende efter Nabomarkernes Art, omend mange andre Forhold tydeligt gør sig gældende. Forsøgsmarkerne laa i Københavns vestlige Opland; de supplerende Iagttagelser blev dels foretaget i samme Egn, dels paa Møen og Lolland-Falster.

Ferskenlusen: Der er i denne Forbindelse blevet foretaget en Række Iagttagelser paa Amager og i Egnen Vest for København, men det har ikke her været muligt at spore Ferskenlusen paa Strandvegetationen. Endvidere foreligger der Indsamlinger af Materiale fra Rejser paa Sjælland; disse Bladlus er endnu ikke finbestemt, men de grønne Aphis-Arter, der i de foregaaende Aar var næsten eneraadende, er i hvert Fald lokalt temmelig stærkt blandet med Myzus-Arterne, saavel Ferskenlusen som *Myzus pseudosolani*; de voksne Bladlus kan nok med nogenlunde Sikkerhed bestemmes i Marken, men Larverne, og det er det store Flertal, kan kun bestemmes under temmelig stærk Forstørrelse. Paa en i anden Forbindelse foretagen Rejse til Jylland benyttede jeg Lejligheden til at undersøge Forholdene i Egnen Vest for Hadsund, hvor der praktisk talt ingen Lus var paa de undersøgte Marker. De afsluttende Undersøgelser i September Maaned kunde paa Grund af Undtagelsestilstanden ikke gennemføres som ønskeligt.

Det maa beklages, at den afsluttende Rapport over Undersøgel-

serne, jeg i Løbet af Vinteren skal afgive til Selskabet, for Ferskenlusens Vedkommende for den overvejende Del vil blive en Litteraturstudie; som min væsentligste Undskyldning maa fremføres, at jeg ikke har haft et eneste normalt Aar hertil, saa Ferskenlusen enten har været forholdsvis meget sjælden eller har haft en uregelmæssig Fordeling. Det er min Mening at fortsætte Undersøgelserne over denne Art.

Der er i den seneste Tid paabegyndt en Undersøgelse fra Statens Forsøgsstation Studsgaard, af Forsøgsleder Frode Hansen og Landbrugskandidat N. A. Drewsen. Der vises her efter den foreløbige, maskinskrevne Beretning i paaskønnelsesværdig Grad baade Initiativ og Kritik. Det er efter min Mening den helt rigtige Fremgangsmaade, naar det som her er Folk, der kan gaa fra deres Stue og lige ud i Marken, som foretager Undersøgelserne, og ikke en Mand, der som i mit eget Tilfælde for Materialets Ensartetheds Skyld er tvunget til paa Cykle at jage igennem store Dele af Landet paa den kortest mulige Tid. At jeg staar til Disposition som zoologisk Konsulent, for slige Undersøgelser er selvfølgeligt."

Forstander Gram sluttede sin Beretning med at udtale, at Udvalget maatte siges at have afsluttet sin Virksomhed, naar Dr. Larsson har afgivet en samlet Beretning over sine Resultater.

9. Meddelelse om Uddelingen af Selskabets Hædersbelønninger.

Hofjægermester *Lüttichau*: I 1943 er som Hædersbelønninger for Landboflid uddelt 2 store og 3 almindelige Sølvbægre til følgende:

Hans Christensen, Stagsted Enge pr. Hjallerup, Dronninglund Sogn, Hjørring Amt,

Kristen Svendsen Eriksen og Hustru, St.-Binderup pr. Østrup, Binderup Sogn, Aalborg Amt (store Sølvbæger),

Chr. Frølund og Hustru, Gellerup pr. Hammerum, Gellerup Sogn, Ringkøbing Amt (store Sølvbæger),

A. P. Jensen-Kamp og Hustru, Maltbæk pr. Brørup, Malt Sogn, Ribe Amt, og

Kirstine Dalager Nielsen, Juellingsholm Mark pr. Sdr.-Omme, Sdr.-Omme Sogn, Vejle Amt.

Landhusholdningsselskabets Duelighedsmedaille 1943 er uddelt til følgende:

Arbejdsmand *Johs. Andersen*, Aalsrodegaard pr. Aalsø, Arbejdsmand *Niels Johan Andersen*, Dalholm pr. Boslunde, Husfæster *Hans Andreasen*, Tilshusene pr. Sandager, Medhjælper *Søren Kr. Elkjær*, Høgdaal pr. Lemming, Arbejdsmand *Harald Hansen*, Torped pr. Ringsted, Medhjælperke *Hilda Hansen*, Allindemaglegaard pr. Ringsted,

Husbestyrerinde *Sine Illeris*, Knudsbøl pr. Jordrup, Fodermester *J. P. Jacobsen*, Peterslund pr. Lundby, Skovarbejder *Jacob Jacobsen*, Biserup pr. Rude, Husmand *Vald. Jeppesen*, Baadesgaard pr. Gloslunde, Medhjælper *Johan Klint*, Hjørnegaarden, Hemmerslev pr. Jullerup, Arbejdsmand *Lars Larsen*, Vestenbæk pr. Stensved, Arbejdsmand *Lars Chr. Larsen*, Atterup Overdrev pr. Karise, Fodermester *Niels Jacob Larsen*, Thise pr. Manna, Husbestyrerinde *Jørgine Nielsen*, Aarup pr. Vraa, Landarbejder *Niels Fr. Nielsen*, Kastanieallé, Vridsløselille pr. Taastrup, Husbestyrerinde *Randi Nielsen*, Solrød pr. Havdrup, Arbejdsmand *Simon Peter Nielsen*, Bromme pr. Munke-Bjærgby, Husbestyrerinde *Kathrine Nissen*, Vedsted pr. O.-Jerstal, Staldkarl *Jens Pedersen*, Kiddalsgaard pr. Gudumholm, Fodermester *Peder Pedersen*, Ø.-Skovgaard pr. Laasby, Ledvogter *Peder Pedersen*, Margrethenlund pr. Faxe, Fodermester *Vilh. Pedersen*, Fangel Møllegaard pr. Fangel, Arbejdsmand *Rasmus Rasmussen*, Flaarup pr. Holeby, og Husmand og Staldkarl *Martin Thyme*, Dorthealund pr. Brobyværk.

10. Meddelelse om Virksomheden i Udvalget vedrørende unge Pigers huslige Uddannelse.

Konsulent Frk. *Agnete Tang* gav Meddelelse om dette Udvalgs Virksomhed i det forløbne Aar. Beretningen havde ligesom de foregaaende Aar været udsendt til Medlemmerne.

Udvalget for unge Pigers huslige Uddannelse har i det forløbne Aar holdt to Møder, hvor saavel den nye Tillidsmandsordning som andre Forhold vedrørende Arbejdet har været drøftet.

Arbejdet har igen i Aar været i fortsat, jævn Fremgang.

Til Trods for, at enkelte Læresteder er frameldt, og andre har maattet udskydes, er Antallet nu oppe paa godt 600, idet der i det sidste Aar er antaget 119 nye Hjem.

Ogsaa fra de unge Pigers Side har Interessen været stigende, idet der er tilmeldt ca. 100 nye Elever.

9 unge Piger har i 1943 afsluttet deres Uddannelse, og 6 har suppleret denne med et 3 eller 5 Maaneders Ophold paa Husholdningsskole, alle med økonomisk Støtte fra Landhusholdningsselskabet. Naar et saa ringe Antal unge Piger i Aar har afsluttet deres Uddannelse, maa Grunden sikkert søges i, at Tilgangen i Aarene 1939—40 kun var meget lille.

Den nye Tillidsmandsordning, gaaende ud paa, at der i hvert Amt vælges et Amtsudvalg paa 12—18 Medlemmer, er nu gennemført over hele Landet med Undtagelse af de 3 nordjyske Amter.

Paa Grund af de ekstraordinære Forhold og Arbejdet med Tillidsmandsordningen har der i det sidste Aar været holdt knapt saa mange Foredrag som tidligere.

Ialt har Udvalgets Konsulent, Frk. *Agnete Tang*, talt ved 36 Møder

og ledet 39 Møder angaaende Tillidsmandssagen, med ialt 124 Rejse-dage.

Da ogsaa Kontorarbejdet har været stærkt stigende, har Udvalget fra 1. September ansat Husholdningslærerinde Fru Sparre Andersen som Assistent for Konsulent Frk. Tang.

Toges til Efterretning.

11. Meddelelse om Landhusholdningsselskabets Uddannelse af Landvæsens- og Foder elever.

Udvalgets Sekretær *Chr. Aage Nielsen* gav nogle supplerende Oplysninger i Forbindelse med den trykte Beretning, der havde været udsendt til Medlemmerne:

Læringleudvalgets Arbejde er egentlig faldet i 2 Dele; første Del kan siges at have været en Videreførelse af det hidtidige Arbejde, og anden Del Arbejdet paa en Omorganisation af Uddannelsen.

I den Beretning, der blev aflagt ved Generalforsamlingen i Fjor, antydedes det, at Læringleudvalget var i fuld Gang med at udforme Planer til en Omorganisering og Udvidelse af Selskabets Landvæsens- og Fodermesteruddannelse. Disse Planer er i Aarets Løb blevet yderligere gennemarbejdet i en Række Udvalgsmøder og har faaet en Form, som vi fra Selskabets Side mener vil kunne danne Grundlaget for en Forbedring af denne Uddannelse.

Landvæsensuddannelsen.

Arbejdet efter den gamle Ordning er fortsat under stigende Tilgang af nye Elever, saaledes at der for Tiden er ca. 70 Elever under Uddannelse.

Som i det nærmest foregaaende Aar har Tilgangen været størst af Elever til Uddannelsen paa Bøndergaarde. Denne Uddannelse har hidtil kun været 2aarig, men vi har som en Slags Overgangsform til de nye Regler for Uddannelsen givet Eleverne Mulighed for at fortsætte endnu et Aar enten paa Bøndergaarde eller paa større Gaarde, og denne Mulighed bliver udnyttet i stor Udstrækning.

Lønfastsættelsen har navnlig i de senere Aar med stærkt stigende Lønniveau voldt visse Vanskeligheder. Derfor er det nu ændret, saaledes at Lønnen aftales med Lærestedet i hvert enkelt Tilfælde med Landhusholdningsselskabet som Mellemed. Ogsaa denne Ændring er præget af den planlagte Nyordning af Uddannelsen, der forudsætter en Elevløn, som efter Alder og Kvalifikationer svarer til den paa Egnen gængse Løn.

I det forløbne Aar har vi maattet yderligere forøge Antallet af Læresteder. Til Raadighed for Uddannelsen er der for Tiden 19 større Gaarde og 25 Bøndergaarde.

Som i det foregaaende Aar har Udvalgets Sekretær besøgt Lære-

stederne. Paa Grund af de i Eftersommeren opstaaede vanskelige Rejseforhold lykkedes det imidlertid ikke at naa rundt til alle Lærestederne i Aar.

Der er i Aar ydet ca. 1300 Kr. som Støtte for veludtjente Elever til Kursus paa Landbrugs- eller Husmandsskole.

Det kan i denne Forbindelse anføres, at Godsejer, Dr. med. K. A. Hasselbalch og Hustru har oprettet et Legat paa 100 000 Kr., hvis Midler skal anvendes som Støtte til Uddannelsens Gennemførelse og til Skoleophold for Elever, der har gennemgaaet Landmandsuddannelsen.

Det Forslag til Nyordning af Landmandsuddannelsen, som Forstander *H. N. Frandsen* redegjorde for i sit Foredrag i Landhusholdnings-selskabet, danner Hovedretningslinierne for den udarbejdede Plan til en Ændring af Uddannelsen. Denne Plan gaar i Korthed ud paa, at der ved et Samarbejde med Landbo- og Husmandsforeningerne iværksættes en 3aarig Uddannelse (for Nybegyndere mindst 4aarig) paa veldrevne Bønderbrug af forskellig Størrelse, saaledes at næstsidste Læreaar bliver paa en Gaard med en god Brugsbesætning, sidste Læreaar enten paa en Bondegaard med Specialdrift (Avlsbesætning, Frøavl o. a.) eller paa en veldrevet, større Gaard.

Eleverne skal efter den nye Plan selv søge de ledige Pladser og aftale Lønnen med Husbonden. Inden Uddannelsen kan betragtes som afsluttet, skal Eleverne gennemgaa et Kursus paa Landbrugsskole, hvorefter de faar tildelt Lærebrev. Alle Læreaarene eller Skoleopholdet behøver ikke at være i umiddelbar Fortsættelse af hinanden; f. Eks. kan Eleverne efter Afslutningen af et Læreaar tage et Højskoleophold og fortsætte efter dette.

Elever saavel som Læresteder indbetaler hvert Halvaar et vist Beløb til en Skolefond, hvis Midler incl. Tilskud fra Legater o. lign. medgaar til Støtte for Elevernes Skoleophold.

Fra Selskabets Side er vi indstillet paa, at denne Plan bør gennemføres. Der har vist sig visse Vanskeligheder med Hensyn til det Samarbejde, Planen forudsætter, men fra Selskabets Side haaber vi, at det vil lykkes at finde den Form, der betinger det bedste Resultat af Bestræbelserne paa at iværksætte en systematisk tilrettelagt Landmandsuddannelse.

Fodermesteruddannelsen.

Fodermesteruddannelsen, som er traadt i Kraft fra 1. November i Aar til Afløsning af Selskabets hidtidige Uddannelse af Foderelever, er blevet til paa Opfordring af og i Samarbejde med sjællandske Fodermestre, repræsenteret ved Konsulent *Tage Andersen*, Roskilde. Til Udarbejdelse af Planen nedsatte Selskabet et særligt Udvalg under Læringleudvalget med Repræsentanter for baade Principaler og Fodermestre.

Reglerne for Uddannelsen af Fodermestre gaar i Hovedtræk ud paa, at Eleverne gennemgaar en 3aarig Elevtid paa 3 forskellige af Landhusholdningsselskabet godkendte Læresteder med et Aar hvert Sted. Derefter kommer et Ophold paa Fodermesterskole og sluttelig et Aar som Underfodermester paa et af Selskabets Læresteder med stor Besætning eller som Fodermester for en af Selskabet til dette Formaal godkendt Bondegaardsbesætning. I dette sidste Aar skulde Arbejdslederevnen eller Evnen til selvstændigt Arbejde opøves.

Midlerne til Skoleopholdet tilvejebringes paa samme Maade som i Planen for Landvæsensuddannelsen.

Til Raadighed for Uddannelsen staar for Tiden 26 Læresteder. Da Fæstemaal og Lønftaler ordnes direkte mellem Elever og Læresteder, har vi ikke i Øjeblikket Oversigt over, hvor mange Elever der er antaget til Uddannelsen, men vi anslaa det til 30 à 35.

Forstander *H. N. Frandsen*: Vi ved jo, at Selskabet igennem mange Aar har udført et værdifuldt Pionerarbejde i denne vigtige Sag, og nu ved vi, at der skal ske en Ændring i Arbejdet. Vi er da interesseret i at høre, efter hvilke Linier man tænker sig at ville arbejde videre med denne Sag — en meget vigtig Sag —, der gerne skulde fremmes paa saa bredt Grundlag som muligt. Det er det, vi alle ønsker (Hør!). Har man tænkt paa et Samarbejde med de andre Foreninger? Har man tænkt paa eventuelt at faa nedsat et Landsudvalg angaaende Spørgsmaalet? Ud over Landet arbejdes der mange Steder med Spørgsmaalet ogsaa rent praktisk, og man er meget interesseret. Vi skulde gerne naa til en Samling i denne Sag, saaledes at vi ikke faar en to — tre — fire Læringleuddannelser.

Jeg vil derfor gerne spørge, hvorledes man fra Ledelsens Side ser paa denne Sag og vil gerne henstille, at man gaar forsigtigt frem og ikke foregriber noget, før vi kan finde den endelige Form for Arbejdets Videreførelse.

Dr. Hasselbalch: Forstander Frandsen foreslaar, at Landhusholdningsselskabet søger etableret et Landsudvalg. Vi ved, at der i betydende Organisationer er Modstand imod hele Planen. Skulde vi saa søge nedsat et Landsudvalg og sidde og vente paa Tilslutning fra forskellig Side og ogsaa paa Omvendelse hos dem, der er imod Planen i Øjeblikket? Jeg kan begribeligvis ikke besvare Spørgsmaalet, men inden for Læringleudvalget og inden for det kommende Præsidium skal det blive overvejet, hvilken Fremgangsmaade der skal vælges. Man kan gaa den Vej enten at etablere sig som Arbejdsudvalg eller at etablere Uddannelsen med Tilslutning af saa mange Landbo- og Husmandsforeninger som muligt, og saa vente paa, at Bevægelsen breder sig. Vi er enige i, at det er yderst uheldigt, om der etableres 2—3—4 forskellige Former for Uddannelsen af Landvæsenselever. Vi er ikke her i Landet indstillet paa Ensretning, men vi mener, at vi

bør kunne nøjes med een fælles Linie for Uddannelsen af unge Landmænd.

Vi skal gøre vort bedste i denne Sag.

Forstander *Frandsen*: Det er ikke min Mening, at man skal vente paa Omvendelse, men jeg henstiller, at man søger Samarbejde med dem, som ikke har Omvendelse behov.

12. Meddelelse om Landøkonomisk Rejsebureaus Virksomhed.

Bureauchef *N. Siggaard*: Landøkonomisk Rejsebureaus Virksomhed har ogsaa i Aar været stærkt hemmet af Krigsforholdene, det gælder i Særdeleshed for de sidste Maaneders Vedkommende. Besøgene paa Kontoret har derfor været færre, lige saa vel som den udenlandske Korrespondance har været mindre omfattende end i tidligere Aar. Rejsebesværligheder og Vanskeligheder med at faa Rejsepassene i Orden har medført, at der kun er blevet gennemført 5 Rejser i Aar imod 11 i Fjor.

Udvekslingen og Ansættelsen af Landvæsenselever har ogsaa været noget mindre end i Fjor — 30 i Aar mod 39 i Fjor —. Hertil kommer dog, at der er blevet skaffet Pladser i Sverige for en Del danske Landvæsenselever, men med en enkelt Undtagelse er der blevet nægtet Eleverne Udrejsetilladelse. Pladserne er blevet skaffet i Samarbejde med Sveriges Landbruksförbund.

I September Maaned modtog Bureauet en Henstilling fra Deutsches wissenschaftliches Institut om at være medvirkende ved en Udveksling af Elever fra Landbohøjskolen i Wien med danske Landvæsenselever. Efter at Sagen har været forhandlet i Berlin, er der nu taget Bestemmelse om, at en saadan Udveksling skal paabegyndes til Foraaret, og at den skal foregaa ved et Samarbejde mellem Bureauet, Statskonsulent A. P. Jacobsen og Deutsches wissenschaftliches Institut.

Som sædvanlig har Landøkonomisk Rejsebureau haft et omfattende og særdeles godt Samarbejde med Justitsministeriet og Rigspolitiet vedrørende Opholdsforlængelser og Flytningstilladelser for udenlandske Landvæsenselever.

Dr. Hasselbalch takkede Bureauchef *Siggaard* for den afgivne Beretning. Vi haaber, der atter maa komme lysere Tider for Bureauets Arbejde.

13. Meddelelse fra Landbrugslærer A. O. Rasmussen om foretagne Arbejdsundersøgelser.

Landbrugslærer *A. O. Rasmussen*: For ca. 15 Aar siden gik der hen over Landet en Bølge af Interesse for Arbejdsundersøgelser i Landbruget. Adskillige Institutioner tog Arbejdet op, men med enkelte

Undtagelser ebbede Bestræbelserne snart ud. Saaledes har *Statens Redskabsudvalg* gennem Aarene lejlighedsvis gennemført Arbejdsundersøgelser, ligesom *Fyns Stifts patriotiske Selskab* siden 1936 systematisk har arbejdet med denne Sag.

I 1941 besluttede *Det kgl. danske Landhusholdningsselskab* at tage ogsaa denne Arbejdsopgave op. Et til dette Formaal nedsat Udvalg traadte i Samarbejde med det fynske Udvalg for at sikre Undersøgelserne gennemført efter en fælles Plan.

Ved samme Lejlighed overdrog Landhusholdningsselskabet til mig at gennemføre Arbejdet i Marken. Det er om disse Undersøgelser, jeg i Dag skal give Meddelelse, idet jeg dog af Hensyn til den begrænsede Tid, der staar til min Raadighed, maa indskrænke mig til en Omtale af min Hovedopgave: Undersøgelse af Arbejdsforbruget ved Dyrkning af paa den ene Side tørstofrige Bederøer (Sukkerøer og Fodersukkerøer) og paa den anden Side Kaalroer, idet Udvalget gennem en saadan Undersøgelse haabede paa at kunne bidrage til en ny Belysning af dette Stridsspørgsmaal.

I 1942 blev Forsøgene paabegyndt paa 4 Forsøgssteder, hvoraf det ene senere maatte opgives. I 1943 er der kun paa 2 Steder gennemført en fuldstændig Undersøgelse, men Optagningen af de to Rodfrugtarter er fulgt paa endnu et 3. Sted.

Undersøgelserne omfatter: Udtynding, 1. Hakning, Optagning, Læsning og Aflæsning af Rod og Top, forsaavidt denne er blevet udnyttet. — Det er overalt det effektive Arbejde, der er konstateret.

Ved Opgørelsen er, som det fremgaar af det omdelte Bilag, Arbejdsforbruget beregnet pr. 10 000 F. E., idet dette Udbytte paa det nærmeste svarer til Avlen paa 1 ha paa de paagældende Forsøgssteder. — Opgørelsen gælder kun det menneskelige Arbejde.

Udtrykt paa den Maade har Hovedresultatet været:

Tabel 1.

10 000 F. E. i Bederøer (Rod og Top) har krævet samme Arbejdsforbrug som følgende Antal F. E. i Kaalroer (Rod alene):

	1942	1943
Forsøgssted Nr. 1: Pommritz*)	1,5	1,4
— - 2: Haand	1,7	1,5
Pommritz	—	1,3
— - 3: Pommritz	1,3	—
— - 5: Haand (kun Optagning)	—	1,5

Paa Forsøgsstederne 1 og 3 var Bederøerne Sukkerøer; paa Forsøgsstederne 2 og 5 Gul Øtofte.

*) Metode for Optagning af Bederøer, hvorved Roen aftoppes inden Optagningen.

Tallene viser saaledes ret god Overensstemmelse, og Virkningen af Pommritz-Metoden ved Bederoernes Optagning giver sig ogsaa tilkende, men der skal dog erindres om, at baade 1942 og 1943 har været usædvanlig gode Aar for Kaalroerne for disse Egne, hvorfor Stillingen i daarligere Kaalroear maa ventes at blive noget anderledes og mindre gunstig for Kaalroerne.

Det totale Arbejdsforbrug for de nævnte Arbejder har været:

Tabel 2.

(For Bederoer: Rod og Top; for Kaalroer: Rod alene.)

Forsøgssted	Timer pr. 10 000 F. E.			
	1942		1943	
	Bederoer	Kaalroer	Bederoer	Kaalroer
Nr. 1: Pommritz	163,0	105,4	122,5	85,4
- 2: Haand	148,8	89,7	163,3	111,5
Pommritz	—	—	140,0	111,5
- 3: Pommritz	174,8	131,1	—	—
- 5: Haand (kun Optagning) .	—	—	78,9	52,9
De laveste forekommende Tal ..	137,0	75,7	93,9	86,2
De højeste forekommende Tal ..	266,5	130,7	186,6	119,5

Bag disse Sumtal skjuler sig imidlertid en meget stor Variation, som er søgt udtrykt i de to nederste Linier, hvis Tal er fremkommet ved at opsummere de laveste, resp. de højeste Tal, for hvert enkelt Arbejde uanset Forsøgssted.

Det vil altsaa sige, at hvis Vejrforholdene, Jordbundsforholdene, Renhedstilstanden, Arbejdsforholdene, Arbejderne o. s. v., hvis alt dette stiller sig paa den bedste Maade, skulde det være muligt at komme ned paa de laveste Tal. — Hvis alle disse Forhold derimod stiller sig ugunstigere, men næppe uheldigst muligt, bliver der Tale om op til en Fordobling af Arbejdsforbruget.

Arbejdernes Betydning i denne Sag kan illustreres med et Par Eksempler.

Paa et af Forsøgsstederne var i indeværende Efteraar en Daglejer beskæftiget med Aftopning af Sukkerroer, altsaa et særdeles behageligt og let Arbejde. Den ene Dag svarede hans Arbejdshastighed til et Arbejdsforbrug af op til 33 Timer pr. ha. Den næste Dag derimod til ned til 18 Timer pr. ha. Aarsagen var, at han den første Dag gik sammen med en langsom og lidet energisk Karl, mens han den næste Dag var sammen med en energisk og dygtig og hurtigt arbejdende Forkarl.

Ved Roernes Læsning paa det samme Forsøgssted brugte to Læsere indenfor et Tidsrum af 2 Timer henholdsvis op til $15\frac{2}{3}$ Minut og ned til $10\frac{3}{4}$ Minut til Læsning af 1 Læs Roer. Altsaa en Forskel

paa tæt ved 50 pCt. Aarsagen var her det forskellige Pres af den følgende Vogn: Naar den lod vente paa sig, tog det lang Tid at læsse; naar den derimod viste sig hurtigt, gik Læsningen ogsaa hurtigt.

Det bør bemærkes, at Læsserne forud var underrettet om, at de var under Observation, og at Samtaler og Pauser derfor ikke maatte forekomme under selve Læsearbejdet.

Dette er jo i og for sig hverken nyt eller overraskende, alle kender det, men jeg blev i hvert Fald forbavset over at se, hvor stor Forskellen kunde være, naar den blev udtrykt i Tal. — For mine Undersøgelser er det naturligvis uheldigt, at saadanne uvedkommende Ting kommer ind, og det er langtfra altid muligt som her at afgøre, om Forskellen skyldes forskelligt Tempo eller er begrundet i Forhold, som virkelig vedrører Undersøgelsen. For Praksis er den direkte økonomiske Betydning af dette Forhold ganske indlysende.

Endnu et Forhold, som lader sig belyse af Tallene, skal jeg gøre opmærksom paa, nemlig Arbejdsforbruget ved Roetoppens Udnyttelse.

Det er en udbredt Opfattelse, at Toppens Udnyttelse ved Ensilering kræver alt for meget Arbejde til, at det kan betale sig. Dette er naturligvis ikke blot et Spørgsmaal om Arbejdsforbruget, men i de undersøgte Tilfælde stiller dette sig paa følgende Maade:

Tabel 3.

	Timer pr. 10 000 F. E.			
	1942		1943	
	Rod	Top	Rod	Top
Forsøgssted Nr. 1	190,0	97,3	147,7	138,6
— - 2	184,7	54,5	191,1	68,5
— - 3	216,0	97,8	—	—
— - 5 (kun Optagn.) ..	—	—	92,9	88,8

Ved Forsøgssted Nr. 2 er Toppen opfodret direkte til Kærne; i de andre Tilfælde er den ensileret.

Paa de 3 første Forsøgssteder bærer Roden ogsaa Arbejdet ved Udtyndingen og 1. Hakning, men selv om der kun regnes med selve Efteraarsarbejdet, ses det af Forsøgssted 5, at Toppen i Virkeligheden kræver mindre Arbejde end Roden. Dette forhindrer naturligvis ikke, at de to hver for sig meget krævende Arbejder falder paa samme Tid, selv om Pommritz-Metoden, der kun har Betingelse, hvor der ensileres, kan rette lidt paa den Sag.

Jeg skal ikke lægge Skjul paa, at da de før omtalte store Variationer i Arbejdsforbruget for samme Arbejde paa de forskellige Steder begyndte at vise sig for mig, var det mig en stor Skuffelse. Jeg havde haabet at finde en Sammenhæng mellem de to Rodfrugarters Arbejdsforbrug, som kun vilde vise sig at være afhængig af de Forskel-

le i det indbyrdes Udbytteforhold, som betinges af Klima og Jordbund.

Ved nærmere Eftertanke blev det mig imidlertid hurtigt klart, at der netop i de store Variationer ligger en Forjættelse med Henblik paa Arbejdets Fortsættelse. Thi hvis der havde været god Overensstemmelse mellem Tallene, saa vilde der blot være at fastslaa denne Overensstemmelse, mens Opgaverne for Fremtiden nu er klart opstillet som Forsøg paa at klarlægge Aarsagerne til Forskellene, for derigennem at naa frem til Angivelser, som kan medføre en Formindskelse af Arbejdsforbruget, hvor dette viser sig for stort.

Dette vil sikkert vise sig at være en vanskelig, maaske tilsyneladende uløselig, Opgave, og dog nærer jeg — efter det jeg hidtil har haft Lejlighed til at iagttage — ikke Tvivl om, at det vil være muligt at opnaa meget betydningsfulde Resultater i den angivne Retning. Men det vil kræve meget Arbejde, mange Undersøgelser og sikkert ogsaa lang Tid.

Det er ejendommeligt, naar man, som disse Undersøgelser kræver det, følger et bestemt Arbejde flere forskellige Steder, at det saa Gang paa Gang viser sig, at den Helhed, som Arbejdet betragtedes som, i Virkeligheden opløser sig i en Masse Enkeltheder, som hver for sig maa underkastes en nøjagtig Undersøgelse.

Man lægger en Plan for Undersøgelse af et — synes man — enkelt og velafgrænset Arbejde, men under Observationerne dukker Problemerne frem, det ene efter det andet. Det gælder f. Eks. med Roeoptagning, specielt af Bederoer ved Anvendelse af Haandoptagning i Sammenligning med Pommritz-Metoden, hvor i hvert Fald følgende Ting burde undersøges, for at Slutresultatet kan siges at være fyldestgørende:

1. Arbejdsforbruget ved selve Optagningen,
2. Arbejdsforbruget ved Læsningen,
3. Fremgangsmaaden ved Aftopningen: 4 eller 6 Rækker sammen, 1 eller 2 Rækker ad Gangen.
4. Læsning af Toppen fra 8 eller 12 Rækker,
5. Rensamlingsgraden af Toppen,
6. Rensamlingsgraden af Roden,
7. Renheden af Toppen, naar den er ensileret,
8. Renheden af Roden efter Aflæsningen i Roehuset.

Dertil kommer, at alle disse Spørgsmaal maa undersøges i Forbindelse med vekslende Vejrforhold og Jordbundsforhold.

Spørgsmaal 3 er vistnok undersøgt paa Fyn, ligesom jeg har enkelte Observationer angaaende saavel dette Punkt som Spørgsmaal 4. — Der er endvidere truffet Forberedelse til i et enkelt Tilfælde at undersøge Spørgsmaal 8.

I adskillige af de Ting, jeg — udover det foran nævnte — rent foreløbigt og orienterende har beskæftiget mig med: forskellige Jordbearbejdningsarbejder og Roeduttynding især, synes Problemerkernes Antal at være endnu større.

Dr. *Hasselbalch* takkede for den aflagte Beretning. Det er klart, at her ligger en Vrimmel af Opgaver. De er saa ung og saa modig, jeg gratulerer Dem til, at De tør se til Enden af denne Opgave.

14. Meddelelse fra Assistent H. Ingvard Petersen om foretagne Ukrudtsundersøgelser.

Assistent *H. Ingvard Petersen*: I Efteraaret 1942 blev der af Landhusholdningsselskabet nedsat et Udvalg bestaaende af Forstander *E. Gram*, Direktør *Chr. Stahl*, Professor *Axel Pedersen* og Sekretær *Axel Nielsen* til at iværksætte Undersøgelser over Spireforhold hos Frø af ondartede Ukrudtsplanter.

Undersøgelserne, der endnu ikke er afsluttede, er foretaget i Marken paa Statens Forsøgsstation ved Lyngby af Magister *Søren Lund* og mig. Endvidere er der stedse foretaget Kontrol med Arternes Spireforløb i Laboratoriet af Statsfrøkontrollen.

Formaalet med Undersøgelserne er følgende:

- 1) at undersøge Spireforløbet hos Frø af særlig ondartede Ukrudtsplanter Foraar og Efteraar, hvor mekanisk Bekæmpelse lettest lader sig udføre,
- 2) at undersøge, fra hvilke Dybder Frøene er i Stand til at frembringe Planter.
- 3) at undersøge, om der er Forskel paa Spireevne og Spireforløb hos Frø fra forskellige Lokalteter.

Undersøgelserne blev paabegyndt i Efteraaret 1942 med Frø af 12 Arter fra følgende 3 Lokalteter: Lyngby og Omegn, Amager og Taastrup—Køgeegnen.

De 12 Arter er følgende:

1. Ager-Sennep (*Sinapis arvensis*).
2. Ager-Kaal (*Brassica campestris*).
3. Hvidmelet Gaasefod (*Chenopodium alba*).
4. Blegbladet Pileurt (*Polygonum lapatifolium*).
5. Kruset Skræppe (*Rumex crispus*).
6. Alm. Kvik (*Agropyrum repens*).
7. Vild Gulerød (*Daucus carota*).
8. Ager-Tidsel (*Cirsium arvense*).
9. Ager-Svinemælk (*Sonchus arvensis*).
10. Lugtløs Kamille (*Matricaria inodora*).
11. Gul Okseøje (*Chrysanthemum segetum*).
12. Ager-Gaaseurt (*Anthemis arvensis*).

Fra Lokaliteten Lyngby og Omegn omfattede Undersøgelserne endvidere Frø af Hyrde taske (*Capsella bursa pastoris*), Stør Vejbred (*Plantago major*) og Rødknæ (*Rumex acetosella*).

De ovennævnte Arters Frø blev udsaaet i Marken den 26. September 1942, idet der blev anvendt 600 Frø af hver.

For at uskadeligøre de Ukrudtsfrø, der maatte være i Jorden, blev denne før Saaningen opvarmet i Desinfektionsovn til 100° C.

De benyttede Spiredybder var 0, 2, 4, 6 og 8 cm.

Til fortsatte Undersøgelser blev der fra Lokaliteten Lyngby og Omegn dels nedgravet Frø i Jorden i 25 cm Dybde og dels opbevaret Frø under tørre Forhold paa uopvarmet Loft.

En Serie Frø fra hver af disse Opbevaringsmaader blev udsaaet i Marken i Foraaret 1943 — dog kun i Dybden 2 cm. Samtidig blev Frø af Mælkebøtte (*Taraxacum vulgare*) og Følfod (*Tussilago farfarus*) inddraget i Undersøgelserne.

En lignende Sammenligning over Arternes Spireforløb ved de nævnte Opbevaringsmaader blev foretaget i Efteraaret 1943, idet Frøene blev udsaaet den 20. og 21. August i de ovennævnte 5 forskellige Dybder. Paa de samme Datoer blev der endvidere udsaaet Frø fra samme Lokalitet af Høsten 1943.

Arternes Spireforløb er siden Udsaaningen blevet fulgt ved Optælling af Kimplanter med korte Mellemrum.

Undersøgelserne fortsættes i 1944, hvor Arternes Spireforhold undersøges ved Udsaaning om Foraaret i de omtalte 5 Saadybder.

De foreløbige Resultater har vist, at de ovennævnte Arters Frø forholder sig forskelligt med Hensyn til Spiring Foraar og Efteraar, og endvidere, at der er væsentlig Forskel paa Spireforløbet, naar Arterne opbevares paa forskellig Maade. Arternes Frø besidder forskellig Evne til at frembringe Planter fra samme Spiringdybde. Derimod synes der ikke at være større Forskel paa Spireforholdene hos samme Art fra Lokalitet til Lokalitet.

Dr. Hasselbalch takkede for den interessante Beretning, der toges til Efterretning.

15. Fremlæggelse af Regnskabet for Finansaaret 1942—43.

16. Forslag til Virksomhedsplan og Budget for Finansaaret 1944—45.

Sekretæren forelagde saavel Regnskabet som Budget og Virksomhedsplan, der begge havde været udsendt til Medlemmerne forud for Generalforsamlingen. Bestyrelsen havde ved sit Møde den 18. November givet Decharge for Regnskabet.

Generalforsamlingen hævet Kl. 15.

Mindre Meddelelser.

Ensilagebeholdere og Jordkuler til Ensilage 1943.

Ved Landbrugstællingen den 17. Juli 1943 indhentedes der Oplysninger om Ensilagebeholdere og Jordkuler til Ensilage. Resultatet af en foreløbig Bearbejdelse af det samlede Materiale er meddelt i følgende Oversigt tillige med de tilsvarende Resultater fra 1942.

	1943	1942
Antal Ejendomme med Ensilagebeholdere ..	21 630	15 104
Heraf med Oplysning om Beholderens Art og Rumfang:		
Antal Ejendomme	19 740	14 045
Antal Ensilagebeholdere af Træ	9 797	5 748
Antal Ensilagebeholdere, der er murede, støbte el. lign.	22 909	16 792
Ensilagebeholderens samlede Rumfang i m ³	512 355	402 137
Antal Ejendomme med Jordkuler til Ensilage	28 518	22 965
Heraf Antal Ejendomme, hvor der ikke findes andre Beholdere til Ensilage end Jordkuler	25 370	21 343

I 1943 er Antallet af Ejendomme, der har oplyst at have Ensilagebeholder, omtrent 50 pCt. større end i 1942, idet Antallet er steget fra ca. 15 100 til ca. 21 600. Godt 10 pCt. af det samlede Antal Landbrugsejendomme har saaledes oplyst at have Ensilagebeholder. Der er baade absolut og relativt flere Ejendomme i Jylland end paa Øerne, der har Ensilagebeholder.

Omtrent 20 000 Ejendomme har i 1943 givet Oplysninger om Beholderens Art og Rumfang. Herefter var der ialt 32 700 Beholdere med et samlet Rumfang paa godt 512 000 m³. Af Beholderne er 9 800 af Træ, medens ca. 22 900 er murede, støbte eller lign. Antallet af Beholdere af Træ er i 1943 ca. 70 pCt. større end i 1942, med den relativt største Stigning i Jylland. Antal Beholdere af Cement m. v. er fra 1942 til 1943 steget med

godt 40 pCt., og paa Øerne er Stigningen relativt noget større end i Jylland.

Det fremgaar endvidere af Oversigten, at 28 500 Ejendomme i 1943 havde Jordkuler til Ensilage, hvilket i Forhold til 1942 er en Stigning paa ca. 25 pCt. For saa godt som alle disse Ejendomme gælder det, at de ikke har andet end Jordkuler til Ensilage. Paa Øerne har ca. 16 pCt. af samtlige Landbrugsejendomme Jordkuler til Ensilage, mod i Jylland ca. 12 pCt.

Man kan herefter regne med, at af ca. 210 000 Landbrugs-ejendomme har ca. 50 000 Ejendomme Muligheder for Ensilering. Baade paa Øerne og i Jylland er det omtrent 25 pCt. af Landbrugsejendommene, der har denne Mulighed.

Det kgl. danske Landhusholdningsselskab

modtager til 1. Maj 1944 Elever i følgende Retninger:

1. Landvæsenselever paa større Gaarde. Disse Elever tjener under Landhusholdningsselskabet i 3 Aar paa veldrevne større Gaarde i forskellige Egne af Landet, i Reglen skiftevis paa Øerne og i Jylland.

2. Landvæsenselever paa veldrevne Bøndergaardene. Disse Elever tjener 2 Aar under Selskabet paa 2 forskellige Læresteder. (Ogsaa denne Uddannelse kan om ønskes gøres 3-aarig).

Selskabet anvender en Del af sine betydelige Legatmidler til Støtte for flinke Elever, der ønsker et Landbrugsskoleophold efter endt Læretid.

Uddannelsen af Elever under Landhusholdningsselskabet staar aaben for unge Mænd af alle Samfundsklasser. Nærmere Oplysning om Løn og andre Betingelser faas ved Henvendelse til Selskabets Kontor. Foruden Løn faar Eleverne Kost og Logi. De skal føre Dagbog, og de veludtjente Elever vil faa et Lærebrev fra Selskabet.

De unge Mænd, der ønsker at antages i nogen af de her omhandlede Elevpladser fra 1. Maj 1944, maa, hvis de er Sønner af Ikke-Landmænd, være fyldt 18 Aar (medmindre deres forudgaaende Uddannelse ved Landbruget skønnes at tale for Nedskrivning af denne Aldersgrænse) og ellers mindst 17 Aar. De maa indsende selvskrevet Andragende til Landhusholdningsselskabet, Rolighedsvej 26, København V., helst inden 15. Februar, ledsaget af følgende Oplysninger:

- a) Navn, Fødested, Fødselsaar og -dag, nuværende Adresse samt Faders (eller Moders) Navn, Stilling og Bopæl.
 - b) Oplysninger om Legemsbygning og Sundhedstilstand.
 - c) Anbefalinger fra tidligere Husbønder og Vidnesbyrd om, at Ansøgeren er arbejdsvant, og at han tidligere har faaet Uddannelse ved Landvæsenet og kan udføre Karlearbejde.
- For saa vidt Ansøgeren er under 18 Aar, maa hans Faders eller Værges Indvilligelse medfølge.

Laurits Andersens Fond.

Ansøgninger om at komme i Betragtning ved den i Begyndelsen af Juli Maaned 1944 stedfindende halvaarlige Uddeling af Fondets Midler maa være indsendt til Fondets Kontor senest den 1. Marts 1944 (for Ansøgere bosiddende udenfor Europa senest 1. April). Ansøgningerne maa indeholde Oplysninger om eventuel fra anden Side modtaget eller søgt Støtte. Ansøgningskemaer anvendes ikke.

Fondets Midler anvendes i Følge Fundatsen til *Fremme af dansk Industri og Handel* — som er Fondets Hovedformaal — samt til *Hjælp til syge og fattige Danske hjemme og ude*. Bevillinger til *sidstnævnte* Formaal gives ifølge Bestyrelsens Beslutning ikke til personlige Ansøgere (bortset fra trængende Slægtninge af Fondets Stifter), men stilles til Raadighed for danske velgørende Foreninger i Ind- og Udlandet.

Nærmere Oplysninger om de Formaal, hvortil Fondet fortrinsvis yder Støtte paa det erhvervsmæssige Omraade, kan faas ved Henvendelse til Fondets Kontor, Industribygningen, Vesterbrogade 1, København V.

Avlscentre for Faar.

I Efteraaret nedsattes det af De samv. danske Landboforeninger, De samv. danske Husmandsforeninger, Landsforeningen Faareavlens Fremme og Tekstilbranchen dannede Fællesudvalg til Faareavlens Fremme et Avlscenterudvalg med den

Opgave efter nærmere fastsatte Regler at udpege nogle Avlscentre for Faar blandt de bedste Besætninger.

Udvalget, der bestaar af Gaardejer *Ole Westergaard*, Houlkjærgaard, Viborg (Formand), Gaardejer *P. M. Skjødsholm*, Sdr. Tranders Hedegaard, og Fællesudvalgets Konsulent *Friis O. Jensen*, Hornslet, har nu gennemgaaet de indsendte 85 Ansøgninger og beset disse Besætninger. Udvalget har derefter anerkendt nedennævnte 11 Besætninger som Avlscentre for Faar:

- Grd. Vilh. Alexandersen, Aarslev, Randers.
- Grd. Jens J. Nielsen, Skovby, Jylland.
- Grd. P. Østermark, Kjellerup.
- Grd. Harald Overgaard, Balle Övergaard, Ø.-Bording.
- Proprietær Ladefoged, Marienlyst, Skive.
- Proprietær H. Nislev, Kappel, Lemvig.
- Grd. Sloth Odgaard, Nr. Ullerupgaard, Thisted.
- Grd. Harald Jensen, Nejsum, Brønden.
- Grd. Jac. Olsen, Øls, Hobro.
- Grd. Hans Jensen, Ll. Dalby, Hedensted.
- Grd. Th. Lohmann Hansen, Aasum, Odense.

Og endvidere følgende 10 Besætninger som Prøvecentre for Faar:

- Grd. M. Mortensen, Mariendal, Brabrand.
- Grd. L. Kjærsgaard Ibsen, Balle, Hadsten.
- Grd. Chr. Kjeldsen, Vinkel, Viborg.
- Grd. Chr. Bisgaard, Skyum, Hørdum.
- Proprietær A. Jensen, Albertinesminde, Dybvad.
- Proprietær J. Hvirvelkjær, Kristianshøj, Klarup.
- Poul Kjærsgaard, Vokslev, Nibe.
- Grd. Svend Pedersen, Børkopgaard, Børkop.
- Proprietær Jens Nielsen, Petersminde, Ødis.
- Godsejer A. Ovesen, Roelsegaard, Knebel.

Anerkendelsen gælder for 1 Aar ad Gangen, men er fortløbende indtil Centerejeren udmelder sig, eller Anerkendelsen inddrages af Udvalget.

Kaaringen af Faar.

Kaaringen af Faar, der paa Grund af Befordringsvanskeligheder maatte indstilles i Efteraaret, vil nu, efter at Spørgsmaalet er løst paa tilfredsstillende Maade, blive genoptaget straks efter Nytaar. Til Kaaringen er der anmeldt ca. 350 Besætninger.

Landbrugets Prisforhold i December Maaned 1943.

(Ved Det landøkonomiske Driftsbureau).

Tabel 1. Priser i Kr. pr. 100 kg.

	1942			1943		
	Hele Aaret	Nov. Md.	Dec. Md.	Høle Aaret	Nov. Md.	Dec. Md.
Landbrugsprodukter:						
Sødmælk (ab Mejeri) ¹⁾	26,45	28,95	28,95	27,88	28,95	28,95
Smør, Notering	389	389	389	389	389	389
do. do. + Tillæg	445	445	445	445	445	445
Ost, 20 pCt.	199	199	199	199	199	199
Æg	231	250	250	245	270	270
Slagterisvin, (sl. V.)	247	248	248	268	272	272
do. do. 80 ¹ / ₂ kg og derover	251	264	264	284	288	288
Slagtekøer, Kbh., 1. Kl. (lev. V.)	134	152	147	129	129	129
Stude og Kvier, Esbjerg, 1. Kl. (lev. V.)	118	118	118	128	128	128
Smaagrise, Køge, Kr. pr. Stk. .	48	51	50	57	46	39
Kælvkøer, Odense, 1. Kl., Kr. pr. Stk. ²⁾	754	850	875	830	875	875
Unge Heste, Kr. pr. Stk.	2318	2500	2500	2514	2500	2500
Hvede	29,25	29,25	29,25	29,25	29,25	29,25
Rug	30,25	30,25	30,25	30,25	30,25	30,25
Byg, 2/r.	26,25	26,25	26,25	26,25	26,25	26,25
Havre	26,25	26,25	26,25	26,25	26,25	26,25
Hø	37,24	33,00	34,00	27,11	22,00	22,75
Kartofler, Sælgers St., Sjæll. . .	17,50	15,20	16,00	14,06	13,60	14,00
Runkelroefrø	245	—	278	235	178	185
Kaalroefrø	525	—	450	343	163	150
Rødkløverfrø, halvsildig	980	—	—	759	520	540
Hvidkløverfrø	958	950	920	830	665	800
Hundegræsfrø	258	260	260	255	250	250
Alm. Rajgræsfrø	224	225	225	195	165 ³⁾	165 ³⁾
Ital. do.	209	205	205	178	150	150
Kunstgødning:						
Kalksalpeter	23,48	23,00	23,80	24,75	25,00	25,00
Sv. Ammoniak	24,00	24,20	23,70	24,65	24,90	24,90
40 » Kaligødning	19,74	19,80	20,00	18,69	18,45	18,65

¹⁾ Inkl. Tillæg.²⁾ Bestaaet Tuberkulinprøven.³⁾ Tidlige Stammer.

Korn = Maksimalpriser.

For Svin over 80 kg betales fra Oktober 1942 et Tillæg paa 16 Øre pr. kg.

Tabel 2. Prisindeks. (Femaaret 1909/14 = 100).

	1942			1943		
	Hele Aaret	Nov. Md.	Dec. Md.	Hele Aaret	Nov. Md.	Dec. Md.
Landbrugsprodukter:						
Sødmælk	252	276	276	266	276	276
Smør, Notering	186	186	186	186	186	186
do. do. + Tillæg	213	213	213	213	213	213
Ost	349	349	349	349	349	349
Æg	196	212	212	208	229	229
Slagterisvin	259	270	270	291	296	296
Slagtekøer (København)	231	262	253	222	222	222
Stude og Kvier (Esbjerg)	193	193	193	210	210	210
Unge Heste (Odense)	315	339	339	341	339	339
Hvede	212	212	212	212	212	212
Rug	253	253	253	253	253	253
Byg, 2/r.	204	204	204	204	204	204
Havre	218	218	218	218	218	218
Hø	542	480	495	395	320	331
Kartofler, Sælgers St., Sjæll. ..	467	405	427	375	363	373
Kunstgødning:						
Kalksalpeter	122	119	123	128	130	130
40 pCt. Kaligødning	166	166	168	157	155	156
Vejede Prisindeks for:						
Mejeriprodukter	222	225	225	224	225	225
Husdyrprodukter, ialt	232	243	242	242	246	246
Korn	216	216	216	216	216	216
Planteprodukter, ialt	261	246	249	238	235	236
<i>Landbrugsprodukter, ialt</i>	234	243	242	242	246	246
Kunstgødning	168	167	168	164	158	158
Markfrø	366	366	366	371	371	371

Frøavlens Vilkaar og Fremtidsmuligheder*).

Af Direktør A. Poulsen, Roskilde.

Naar Landhusholdningsselskabets Præsidium har ønsket *Frøavlens Vilkaar og Fremtidsmuligheder* behandlet ved dette Møde, er det sikkert, fordi Selskabet har ment, at dette Emne netop for Tiden er særlig aktuelt. Sædefrøets Art og Kvalitet er en meget vigtig Faktor for Afgrødens Størrelse, og en vel gennemført Frøavl, der sikrer Landmændene Frø af de gode, danske Stammer, kan uden Overdrivelse siges at være livsvigtig for Landbruget, der har den allerstørste Interesse i fuld Selvforsyning med Frø af alle vigtige Arter.

Frøavlens Udvikling.

Frøavlens er herhjemme fra en ringe Begyndelse efterhaanden blevet udvidet meget betydeligt. I Tiden fra 1870 til 1907 beslaglagde Frøafgrøderne aarlig kun et Areal paa 3 à 4 000 ha, d. v. s. 1 à 1½ Promille af det dyrkede Landbrugsareal. Tællingen i 1912 viste imidlertid en meget betydelig Udvidelse, navnlig af Græsfrøarealerne. Det samlede Areal er nu steget til 16 000 ha. Spekulationen i Krigsaarene bragte i 1919 Arealet op paa ca. 32 700 ha. I 1931 havde man et lignende Areal, og indtil og med 1942 har de samlede Arealer med Markfrø varieret fra 30 000 til 42 000 ha. I 1943 stiger Høstarealet meget stærkt — der kan atter for nogle Arters Vedkommende godt tales om Spekulation — til henimod 60 000 ha, svarende til omtrent 2 pCt. af det samlede Landbrugsareal.

Frøavlens Betydning.

Fra dette Areal med Markfrø fremskaffes langt den overvejende Del af Udsæden til omkring 1,1 Mill. ha af Landbrugsarealet, fordelt med ca. 435 000 ha med Roer og 670 000 ha med

*) Efter Foredrag holdt i Landhusholdningsselskabet den 10. Februar 1944.

Kløver/Græs. Til sidstnævnte Areal svarer et aarligt Udlægsareal paa ca. 335 000 ha. Medregnes vedvarende Græsarealer og Græsningsarealerne uden for Omdriften, kommer man til det Resultat, at henimod Halvdelen af Landbrugsarealet enten hvert Aar eller med kortere eller længere Mellemløb skal besaas med Markfrø. Frøavlens er om ikke direkte saa indirekte af meget stor Betydning, saaledes at det ikke alene er Frøavlens som Erhverv, men hele Landbruget, som er interesseret i Fremskridt og Udvikling paa dette Omraade. Hermed tænkes ikke paa en Udvidelse af de nuværende Arealer, der tværtimod for visse Arter maa betegnes som for store, men ogsaa paa det Arbejde, som gøres for at fremskaffe og opformere nye og bedre Stammer, der giver Landmændene større Udbytte i Marken.

Forædlingens Betydning.

Naar Frøavlens har udviklet sig, som Tilfældet har været, og den har faaet den store og uomtvistelige Betydning for Landbruget, som den har, saa skyldes det i første Række det store og ofte uegennyttige Arbejde, der af en Række Mænd og Institutioner er udført for at fremskaffe bedre Sorter og Stammer af saavel Græsmarksplanter som Rodfrugtfrø. Det er disse, som har givet Basis for Udvidelserne af Avlens, specielt til Dækning af det hjemlige Forbrug. Det er af meget stor Vigtighed, at den betydningsfulde Forsøgs- og Forædlingsvirksomhed fortsættes og eventuelt udbygges yderligere, da dette kommer Landbruget til gode i Form af større Afgrøder, hvis Mer værdi i Sammenligning med Frø af udenlandske Avlsstedsformer kan anslaaes til meget betydelige Summer.

Der er ikke her Tid og Lejlighed til at komme nærmere ind paa denne Side af Sagen, men det kan lige nævnes, at adskillige af vore Græsser ligger 10 à 20 pCt. over de udenlandske i Ydeevne, og for Græsmarksbælgplanterne er der opnaaet særlig glimrende Resultater, nemlig Stammer der giver fra en halv Snes op til 50 pCt. større Høudbytte i Sammenligning med de udenlandske. Ifølge Forsøgene er der en Fortjeneste ved at anvende Halvsildig Rødkløver i Stedet for det bedste udenlandske Frø af Tidligkløver paa ca. 250 Kr. pr. ha med en Hø-

pris paa 10 Øre pr. kg, og det gælder, enten der er Tale om Høslæt eller Afgræsning.

Fortjeneste ved Brug af Halvsildig Rødkløver i Stedet for udenlandsk Tidlig Rødkløver (polsk).

2 aarlige Slæt.

Merudbytte for Halvsildig Rødkløver, Øtofte: 26 hkg Hø	
à 10 Øre pr. kg	Kr. 260,00
÷ Merudgift til Frø: 10 kg à 6,75 ÷ 6,00 = 0,75 =	„ 7,50
	<hr/>
Overskud	Kr. 252,50

4—5 aarlige Slæt.

Merudbytte for Halvsildig Rødkløver, Øtofte: 25 hkg Hø	
à 10 Øre pr. kg	Kr. 250,00
÷ Merudgift til Frø: 10 kg à 6,75 ÷ 6,00 = 0,75 =	„ 7,50
	<hr/>
Overskud	Kr. 242,50

For Roefrø gør lignende Forhold sig gældende. I 1923 indførte Danmark paa Grund af daarlig Høst en hel Del Frø af tysk *Eckendorfer* og franske og engelske *Barres*. Resultatet var iflg. lokale Forsøg ca. 50 hkg Tørstof pr. ha mod normalt 80—90 hkg af de danske *Barres*stammer. De udenlandske Roer var meget mere grenede, og der fandtes op til 30 pCt. Stokløbere imod 6—7 pCt. Stokløbere i Roer af danske Stammer.

Disse faa Eksempler vil være tilstrækkelige til at illustrere det danske Frøs Overlegenhed overfor det udenlandske.

Frøavlens nuværende Stilling.

Naar Frøavlens tidligere og ikke mindst nu i højere Grad end andre Produktioner har faaet Lov til at „passe sig selv“, skyldes det, at Landbruget gennemgaaende har været særdeles godt betjent, hvad Forsyningen med Frø angaar. Dette er ogsaa Grunden til, at vi her i Landet har undgaaet den Frølov, som tidligere har været paa Tale, og i det hele taget generende Restriktioner, som sjældent fører til det ønskede Resultat. Interessen for Frøavlens vilde let svækkes og Charmen for Avleren ved den forsvinde, hvis den i større Omfang skulde regeres „fra oven“. De danske Frøfirmaer og Organisationer har hidtil, selvfølgelig i Samarbejde med andre gode Kræfter, løst sin Del af Opgaven paa en Maade, som har overflødiggjort stærke

offentlige Indgreb paa dette Omraade, og jeg tror til Gavn for Landbrugets regelmæssige Forsyning med dansk Sædefrø.

Selvfølgelig kan man ikke for Tiden inden for Frøhandelen arbejde som før Krigen. Det er ikke længere Tilbud og Efter-spørgsel, som bestemmer Priserne. Det forbyder sig selv, da der ikke under de nuværende Forhold findes nogen fri Handel. Landbrugsministeriet har nedsat et Udvalg, hvis Opgave det er at fremkomme med Forslag om Import og Eksport af Frø, men samtidig at afgive Indstilling til Ministeriet om Eksportpriserne, der stort set vil være gældende ogsaa for Hjemmemarkedet, og endelig Priskontrolraadet, der som bekendt har meget stor Indflydelse, og som faar forelagt ogsaa Grundlaget for Detailpriserne, der ikke kan publiceres, før de er godkendt af Raadet.

Priserne paa Markfrø er saaledes underkastet Restriktioner, hvorimod dette ikke er Tilfældet for Avlen. Her er der frit Slag. Ethvert Firma kan slutte Avlskontrakter eller sælge Stamfrø til Friavl i den Udstrækning, det lader sig gøre i Praksis. Det er klart, at dette kan være en Fare for Frøavlen i et højt Prisniveau, hvor smarte Agenter, der ikke har et ansvarsbevidst Firma i Ryggen, har Mulighed for at tegne saa store Arealer, at de let kommer til at staa i omvendt Forhold til Afsætningsmulighederne. Svingter disse, kan Aftageren komme ud i en Situation, som han ikke kan magte. Det er en fattig Trøst, at Avlerne sandsynligvis vil komme til at sidde med Smerten, men forøges Frøavlen paa denne Maade udover rimelige Grænser, medfører det uundgaaeligt et Prisfald, der rammer hele Produktionen og virker svækkende ogsaa for den sunde Frøavl.

Det er derfor meget vigtigt, at Frøfirmaerne kender deres Begrænsning og heller ikke under disse Forhold kontraherer eller lader udlægge større Arealer, end Afsætningen paa Hjemmemarkedet og forventet Eksport giver Baggrund for. Ogsaa Frøavlerne maa ræsonnere og ikke kritikløst lægge ud, men søge Raad og Vejledning hos deres Forbindelse og kun slutte Kontrakt med Firmaer, som de har Tillid til, og som kan forventes at betjene dem paa en god Maade.

Formaalet med Prisansættelsen maa være at finde netop den Pris, som giver Basis for Nytegnning i passende Omfang. Det kan være uhyre svært, idet mange Hensyn maa afvejes overfor

hinanden. Det er derfor ogsaa en overmaade vigtig Opgave, som er det før nævnte Udvalg betroet. Betydningsfuldere er Opgaven blevet, efterhaanden som der bliver Tale om Eksport af næsten alle Frøarter, da det under de nuværende Forhold paa denne Maade er hele Prisniveauet for den paagældende Sæson, der gennem de til Ministeriet indstillede Priser, for saa vidt de godkendes, lægges fast.

Hjemmeforbruget af Frø er heller ikke i Krigsaarene undergaaet væsentlige Ændringer. Der er sket visse Forskydninger inden for Arterne, men disse er i Hovedsagen foraarsaget af ændrede Eksportforhold. Det store Spørgsmaal inden for Frøavlens i Øjeblikket er, i hvor stort Omfang man skal lægge an paa Eksporten. Det er min Opfattelse, at man ikke i Aar skal forcere Udlæget i Forventning om øget Afsætning til Ulandet, da man derigennem let skaber en Produktion, som man vanskeligt eller maaske slet ikke til sin Tid kan finde lønnende Afsætning for.

Der maa i Frøavlens arbejdes paa langt Sigt. De Arealer, der nu søges kontraheret til Udlæg i Foraaret 1944, giver først Frø til Udsæd i 1946. Der kan altsaa ikke i Frøavlens pludselig foretages indgribende Forandringer med Henblik paa formodede Omlægninger af Driften inden for Landbruget, hvad der da heller ikke synes at være Anledning til. Hvorledes den forventede Overskudsavslutning i 1944, og det er den, der for mange Arters Vedkommende faar Indflydelse paa Priserne, til sin Tid kan placeres, maa foreløbig staa hen i det uvisse. Jeg vender senere tilbage til dette Spørgsmaal, men forudskikker allerede nu den Bemærkning, at der for de fleste Frøarters Vedkommende ikke synes at være Grund til at nære særlig Ængstelse for Afsætningen af dette Aars Frøhøst.

Prisernes Fastlæggelse.

Det er gjort gældende og sikkert med Rette, at Priserne paa Frø o. lign. Afgrøder bør sammenlignes med Priserne for Korn udover det Kvantum, som skal afleveres til Staten, og Prisen for saadant Korn bestemmes i det lange Løb af Flæskeprisen, idet Svinebestanden er den store Reserveaftager af Korn, der ikke paa anden Maade finder Anvendelse. Prisen for Frihan-

delskorn vil variere efter Forholdet mellem Svinebestand og Kornoverskud. En stor Svinebestand i Forhold til den til Raadighed staaende Mængde Korn vil normalt give en høj Pris paa Frihandelskornet, saaledes som Tilfældet er i Øjeblikket.

Paa de gode Jorder, som sædvanlig benyttes til Frøavl, kan der normalt let høstes 20 Fold, svarende til 35 hkg Korn pr. ha, og den nuværende Flæskepris betinger en Udnyttelsespris for Kornet af 40 Kr. pr. hkg. Bruttoudbyttet af en Kornafgrøde paa disse Jorder giver herefter 1 400 Kr. pr. ha foruden Halmen. Under almindelige Forhold kan det ikke ventes, at Landmanden vil dyrke Frø i fornøden Udstrækning, hvis ikke Frøavlen giver Udsigt til en Bruttoindtægt, der dækker Merudgiften ved Avl af Frø i Sammenligning med Korn, og desuden jo helst en Ekstraindtægt for den større Risiko, som Frøavlen indebærer.

Der kan ogsaa anstilles andre Betragtninger; saaledes kan tidligere Prisrelationer give gode Holdepunkter ved Prisanstættelsen, men det er ikke muligt ved nogen som helst Beregning at finde netop den Pris, der giver Sikkerhed for en Frøavl af passende Størrelse. Man maa derfor tage Arealernes faktiske Udvikling i Betragtning og saa formindske eller forhøje Prisen, eftersom man finder, at Arealerne vokser for stærkt eller for langsomt. Det er jo ogsaa det, der under normale Forhold finder Sted i Praksis, idet en for stor Produktion i Forhold til de foreliggende Afsætningsmuligheder giver en relativ lav Pris for Frøet, der igen fører til reduceret Udlæg og efterhaanden atter stigende Priser. Produktion og Afsætning er jo heller ikke konstante Størrelser, og derfor vil Prisudsving aldrig kunne undgaas, men de bør tilstræbes saa smaa som muligt for at faa den rette Stabilitet i Avlen.

Det er de for Tiden raadende Forhold, der her omtales. Da det førnævnte Udvalg er alsidigt sammensat, vil de forskellige Synspunkter i en Forhandling om Priserne gøre sig gældende, og i Reglen finder man den Pris, som tjener Formaålet. Der tages ved Fastlæggelsen af Prisen Hensyn til Aarets Frøudbytte, hvad jeg synes er saa udmærket, at det kunde ønskes gennemført over for andre Salgsafgrøder. Det vil nemlig være nødvendigt, hvis Frøudbyttet er lavt, at fastlægge en relativt

høj Pris, hvis fortsat Udlæg af vigtige Frøarter i nødvendigt Omfang skal forventes, men omvendt kan Prisen reduceres, hvis Udbyttet er højt, og det kan alligevel blive en god økonomisk Forretning for Avleren.

Den Prispolitik, der hidtil har været ført overfor Frøavl, maa betegnes som forsvarlig og rimelig overfor Forbrugerne, men ogsaa overfor Avlerne, der i det store og hele har reageret som ønsket, og Baggrunden herfor har været de fastlagte Priser. Vi har hidtil her i Landet klaret os uden Mindstepriser eller andre Forhaandsgarantier overfor Frøavlerne, hvad der maa anses for en Fordel, naar Sagen ses som en Helhed.

Som her skildret er Vilkaarene for Tiden prismæssigt set for Frøavl. Det er en Selvfølge, at det ikke spiller nogen Rolle for Forbrugeren, om f. Eks. Kløverfrøet koster en Krone mere pr. kg end Produktionsprisen, hvis denne Krone giver Mulighed for at kontrahere de nødvendige Arealer. Det er langt vigtigere, at der fremskaffes rigeligt med danskavlet Frø til Besaaing af de nødvendige Kløver/Græsmarker. Lader dette sig paa Grund af for lave Priser ikke gennemføre, har man sparet paa Skillingen og ladet Daleren gaa.

De almindelige Vilkaar for Frøavl.

Avlsmæssigt set har man her i Landet gode, naturlige Vilkaar for lønnende rationel Frøavl. Maaske har de i andre Lande billigere Produktionsvilkaar, ikke saa kostbar Jord og billigere Arbejdspriser, ogsaa undertiden bedre Vejrforhold, men taget som Helhed maa Forholdene kaldes gode for Frøavl. Vi har bl. a., hvad de mangler mange andre Steder, en dygtig og veluddannet Landbostand, hvilket betyder overordentlig meget. Virkelig rentabel Frøavl gennem en Aarrække finder kun Sted hos den dygtige og indsigtfulde Landbruger.

Klima- og Jordbundsforhold.

Vi har endvidere herhjemme gennemgaaende gode klimatiske Forhold for Frøavl. Ganske vist har vi nylig haft tre haarde Vintre i Træk, men det maa betragtes som noget ekstraordinært. Temperatur- og Nedbørsforhold maa som Helhed be-

tegnes som gunstige for Frøafgrøderne og vort vekslende Klima velegnet for Frøavlens ogsaa i kvalitetsmæssig Henseende.

Jordbundsforholdene frembyder som Helhed ogsaa gode Vilkaar for Frøavlens, men Renhedstilstanden lader noget tilbage at ønske. Alt for mange Frømarker er for urene ofte i en saadan Grad, at Avlens alene af den Grund bliver urentabel. Der er en betydelig Del af Frøavlerne, som ikke har den rette Forstaaelse af, hvor vigtigt dette Spørgsmaal er til Trods for, at Afregningen i mangfoldige Tilfælde taler sit alvorlige Sprog derom. Et ringe Frøudbytte og højt Ukrudtsindhold følges i Reglen ad, som det fremgaar af efterfølgende Oversigt over Ukrudtsindhold for Halvsildig Rødkløver (radsaaede Frømarker) i Aarene 1939 og 1940 og Hvidkløver i Aarene 1938 og 1939. (D. L. F., forrenset Vare):

Halvsildig Rødkløver 1939—40.

Ukrudtsindhold %	Antal Partier %	kg Frø pr. ha	Forholdstal for Udbytte
0 — 0,5	56	395	100
0,51—1,0	19	345	87
1,1 — 2,0	14	323	82
2,1 — 4,0	8	281	71
4,1 — 8,0	3	225	57

Hvidkløver 1938—39.

0 — 0,5	16	318	100
0,51— 1,0	17	277	87
1,1 — 2,0	25	234	74
2,1 — 4,0	25	217	68
4,1 — 6,0	9	188	59
6,1 — 10,0	5	152	48
over 10	3	122	38

Udbyttet ses at falde jævnt med stigende Ukrudtsindhold, og Nedgangen er forholdsmæssig omtrent lige stor for begge Sorter. Det siger sig selv, at det vil være en daarlig Forretning at avle Frø under Forhold, hvor det ikke er muligt at holde Afgrøden nogenlunde ren, hvad adskillige Frøavlere burde lægge sig paa Sinde. Det er velkendt, at Hvidkløver er vanskeligst at holde ren, hvilket ogsaa fremgaar af Tallene, hvorefter i Halvsildig Rødkløver over Halvdelen af Partierne har under

0,5 pCt. Ukrudt, medens det tilsvarende Tal for Hvidkløver kun er 16 pCt.

Vigtigheden af Bekæmpelsen af Ukrudtet i Frømarkerne kan ikke for ofte fremholdes over for Avlerne.

Arbejdsforbruget.

Det landøkonomiske Driftsbureau har foretaget nogle Under-søgelser over Arbejdsforbruget ved forskellige Frøafgrøder sammenlignet med Kornafgrøder. Resultaterne er offentliggjort i 1939 i en periodisk Beretning over Arbejdsforbrugets Størrelse og Fordeling i danske Landbrug 1927—36.

Arbejdsforbruget ved Græsfrø, Kløverfrø, Kaalroe- og Turnipsfrø sammenlignet med Korn (henholdsvis 67, 37 og 24 Regnskaber).

Arbejdstimer pr. ha.	Mandsarbejde				Hestearbejde			
	Græsfrø	Kløverfrø	Kaalroe- og Turnipsfrø	Korn	Græsfrø	Kløverfrø	Kaalroe- og Turnipsfrø	Korn
Jordbearbejdning og Saaning	14,2	14,8	36,3	30,4	37,5	34,6	85,9	71,6
Andel i Brak	0,5	0,3	5,5	1,4	1,2	0,8	13,9	2,9
Gødskningsarbejder	8,6	1,1	16,4	5,8	12,9	0,8	16,1	6,8
Arbejde under Væksten	3,2	66,9	51,5	2,4	2,2	21,7	36,0	1,3
Høstning og Hjemkørsel	52,8	71,4	55,6	45,4	35,6	43,3	47,0	34,0
Færskning, Rensning o. lign.	30,2	53,5	43,4	31,5	2,6	1,6	2,3	3,7
Andel i Hestepasning	10,3	10,2	20,9	13,1	0,1	—	0,1	0,1
Andel i andre Arbejder	23,9	22,4	22,8	30,2	6,4	5,7	6,8	7,8
Ialt	143,7	240,6	252,4	160,2	98,5	108,5	208,1	128,2
Forholdstal	90	150	158	100	77	85	162	100

Det fremgaar af Tabellen, at Græsfrøafgrøderne kommer Kornet nærmest i Mandstimer pr. ha, nemlig 144 for Græsfrø mod 160 Mt. for Korn. Afvigelsen ligger nærmest i Jordbearbejdning og Saaning, hvor Arbejdsforbruget for Kornafgrøder er rigeligt dobbelt saa stort som for Græsfrøafgrøderne. Arbejdet ved Bjærgning af Afgrøderne er størst for Græsfrø og skyldes den større Omhu, der maa udvises. Der er ikke nogen større Forskel paa Arbejdsforbruget for de forskellige Græsfrøafgrøder.

For Kløverfrøets Vedkommende er Arbejdsforbruget betydeligt større end for Græsfrø. De større Antal Mandstimer for

Kløverfrøavl, ca. 1½ Gange Kornafgrødernes, skyldes fortrinsvis det meget betydelige Rensningsarbejde under Væksten og ligeledes det forholdsvis større Arbejde ved Høstning, Hjemkørsel, Tærskning og Rensning, medens Jordbearbejdning og Saaning forholder sig som for Græsfrø. Gødskningsarbejderne spiller her kun en ringe Rolle for Kløverfrø i Sammenligning med Korn og særlig Græs- og Rodfrugtfrø.

For Kaalroe- og Turnipsfrø er det samlede Antal Mandstimer lidt større end for Kløverfrø, men Fordelingen er anderledes. Disse Afgrøder kræver væsentlig større Jordbearbejdning og Gødskningsarbejde end Græsmarksplanterne, men noget mindre Rensnings- samt Høst- og Tærskningsarbejde. Disse Arbejder er dog betydelig større end for Kornafgrøderne, hvor navnlig Arbejdet under Væksten er minimalt.

For Hestetimernes Vedkommende er Forholdet for Græs- og Kløverfrø et noget andet sammenlignet med Korn, idet Arbejdsforbruget for begge Afgrøder er væsentlig mindre. Navnlig gælder det Kløverfrøet, hvor Forholdstallet er nede paa 85, medens det for Mandstimer pr. ha var 150. For Kaalroe og Turnips er Forholdstallet for Hestearbejde praktisk talt det samme som for Mandsarbejde, nemlig 162 mod 158, naar Kornafgrøderne sættes = 100.

Runkelroe- og Sukkerroefrø kræver et overordentlig stort Arbejdsforbrug sammenlignet med Kornafgrøderne, mere end 3 Gange saa stort for Mandstimer og omkring dobbelt saa stort for Hestetimer. Sukkerroerne er her udlagt i Brak, medens Runkelroefrøet avles paa omplantede Roer, hvilket giver en stor Forøgelse af Arbejdet. I Arbejdsforbruget er ikke medregnet Arbejdet ved Dyrkningen af Stiklingerne Aaret forud. Naar dette medtages, kommer man op paa 750 Mt. og ca. 300 Ht. pr. ha, et meget stort Arbejdsforbrug.

En særlig Undersøgelse har vist, at Frødyrkingen hjælper til en Udjævning af Arbejdsforbruget Aaret rundt, og navnlig gælder det for Sommermaanederne. Frøafgrødernes Pasning og Bjærgning falder heldigvis normalt ikke samtidig med de samme Arbejder for Korn og Roer, og der opnaas derved en bedre og mere jævn Arbejdsfordeling i Frøavlsbrugene end i Landbrug med stort Kornareal.

Arbejdsforbruget ved Sukkerroefrø og Runkelroefrø sammenlignet med Kornafgrøder.

Arbejdstimer pr. ha.	Sukkerroefrø sammenlignet med Kornavl (17 Regnskaber)				Runkelroefrø sammenlignet med Kornavl (25 Regnskaber)			
	Mandsarbejde		Hestearbejde		Mandsarbejde		Hestearbejde	
	Sukkerroefrø	Kornafgrøder	Sukkerroefrø	Kornafgrøder	Runkelroefrø	Kornafgrøder	Runkelroefrø	Kornafgrøder
ordbearbejdning og Saa- ning	83,4	31,8	88,7	75,2	181,1	33,5	146,0	68,7
Andel i Brak	14,0	0,6	37,0	1,5	0,3	1,0	0,7	2,3
Gødskningsarbejder	29,4	6,7	28,8	8,5	37,6	8,0	40,1	7,8
Arbejde under Væksten	165,1	2,2	44,1	1,7	133,1	2,9	22,3	1,4
Høstning og Hjemkørsel	113,9	41,3	39,1	30,2	174,9	52,5	39,8	39,3
Færskning, Rensning o. lign.	39,4	27,0	2,3	3,4	53,6	45,4	2,7	4,6
Andel i Hestepasning	21,0	13,1	0,1	0,1	33,8	15,5	—	—
Andel i andre Arbejder	23,3	33,3	6,0	7,5	28,2	33,4	4,5	5,9
Ialt	489,5	156,0	246,1	128,1	642,6	192,2	256,1	130,0
Forholdstal	314	100	192	100	334	100	197	100

Frøavlsarealernes landsdelsvise Fordeling viser, at Vilkaarene ikke overalt er lige gode for Frøavlens. Her spiller saavel Klima- som Jordbundsforhold en Rolle, og Avlen har efterhaanden tilpasset sig de naturlige Forhold. I 1939, det sidste Aar, som ikke er paavirket af Krigen og de haarde Vintre, fandtes 48 pCt. af Arealet med Markfrø paa Sjælland, 6 pCt. paa Lolland-Falster og 17 pCt. paa Fyn. Tilsammen 72 pCt. paa Øerne og 28 pCt. i Jylland. Fordelingen mellem Kløver-, Græs- og Rodfrugtfrø er praktisk taget den samme inden for Landsdelene.

Af Græsmarksbælplanter er det hovedsagelig Rød- og Hvidkløver, der frøavles i Jylland. I 1942 fandtes der af disse Arter 3176 ha af et samlet Frøavlsareal med Kløver paa 3417 ha. Inden for Græsserne finder man i Jylland de største Arealer med Alm. Rajgræs og Eng-Svingel, og særlig dominerende er Alm. Rapgræs, hvor omkring tre Fjerdedele af Arealet findes i Jylland, hovedsagelig paa de lave, udtørrede Arealer. Af Bederoer dyrkes kun lidt til Overvintring, men forholdsvis betydelige Arealer med Barres og Fodersukkerroer til Frø paa udplantede Stiklinger.

Paa Øerne findes Frøavlsarealet mere jævnt fordelt. Lolland-Falster har en stor Procentdel af Arealet med Sneglebælg, og det fremgaar af Tallene for 1942, at særlig Kløverfrøarealerne paa Lolland-Falster og Bornholm er i ret stærk Stigning.

Fordeling af Frøarealet efter Ejendomsstørrelse viser, at det samlede Areal med Markfrø er voksende med Ejendomsstørrelsen. Markfrøarealet paa Ejendomme med 100 ha og derover udgør 38,2 pCt. af det samlede Areal heraf. For Ejendomme med over 10 ha i samlet Areal er omkring 90 pCt. af Frøavlsarealet udlagt med Markfrø og Resten med Haveplanter til Frø eller Sennep. Iøvrigt fordeler Procenterne sig saaledes inden for Græsmarksbælgplanter, Græsser og Rodfrugter:

	1-5	5-10	10-20	20-30	30-50	50-100	100 og derover	Ialt ha
Græsmarksbælgplanter	0,3	1,2	10,4	20,8	27,7	19,2	20,4	10 197
Græsser	0,2	1,0	5,6	12,1	18,2	16,2	46,7	23 435
Rodfrugter	0,3	1,4	6,3	14,9	22,7	20,2	34,2	3 615
Markfrø ialt	0,3	1,1	7,0	14,8	21,3	17,3	38,2	37 247

Da Græsfrøarealet andrager ca. 60 pCt. af det samlede Markfrøareal, er disse Frøarter i væsentlig Grad bestemmende for Markfrøarealernes Fordeling efter Ejendomsstørrelse. Det fremgaar af de her anførte Tal, at ca. 40 pCt. af Arealet med Kløverfrø, ca. 63 pCt. med Græsfrø og ca. 54 pCt. med Rodfrugtfø findes paa Ejendomme med Tilliggende af over 50 ha. — En Opgørelse fra 1933 viste, at ca. 55 pCt. af det daværende samlede Frøavlsareal paa ca. 22 000 ha laa paa Ejendomme med 60 ha og derover, heraf 26 pCt. paa Ejendomme med over 240 ha.

Fordelingen af Arterne paa de forskellige Ejendomsgrupper viser interessante Tal. Af et samlet Areal med Hundegræs til Frø i 1939 fandtes 72 pCt. paa Gaarde med over 100 ha, medens det tilsvarende Tal for Runkelroer er 14,2 pCt. Det er særlig Roer til Overvintring paa Blivestedet, der frøavles paa de store Ejendomme. — Iøvrigt viser Oversigten, at det er de store Ejendomme, der har størst Betydning for Frøavl, idet de dels har en betydelig Andel af det samlede Frøavlsareal, dels har en relativ stor Del af deres samlede Landbrugsareal udlagt til Frøavl.

Frøavlens øjeblikkelige Stilling.

Det er en Kendsgerning, at Frøavlsarealerne er vokset stærkt. Det samlede Areal med Markfrø var i 1943 paa 58 000 ha, hvortil kommer nogle uspecificerede Arealer, mod godt 36 000 ha Aaret forud. Der har i de sidste fire Aar været følgende Frøarealer til Høst:

	1940 ha	1941 ha	1942 ha	1943 ha
Græsmarksbælgplanter ...	14 350	11 000	12 300	16 000
Græsser	22 200	20 700	19 700	25 700
Rodfrugter	2 350	3 420	3 120	9 830
Ialt Markfrø (incl. uspec. Arealer)	ca. 40 600	ca. 35 900	ca. 36 300	ca. 58 000

Disse Tal viser tilsyneladende en betænkelig Udvikling. Det maa imidlertid erindres, at i 1941 og 1942 stod Høstarealerne ikke i det rigtige Forhold til Udlægsarealerne, idet de strenge Vintre medførte større Ompløjninger end sædvanligt, medens nærmest det omvendte maa siges at have været Tilfældet for Udlæget 1942 til Høst 1943. Med normal Overvintring i de foregaaende Aar vilde Høstarealerne i de sidste fire Aar have vist en jævnt stigende Kurve, og Tallene for 1943 vilde ikke have virket saa chokerende, som det nu er blevet Tilfældet.

Frøavlsarealet med Græsmarksbælgplanter er i 1943 optalt til godt 16 000 ha, hvad der egentlig er meget passende, naar der tages Hensyn til Hjemmeforbrug og nogen Eksport. Der er alt-saa ikke noget foruroligende i den Arealudvidelse, som her har fundet Sted. Til Dækning af Hjemmeforbruget kræves med Middeludbytte af Frø alene 12 500 ha, hvortil svarer et Udlægsareal paa ca. 15 000 ha. Man faar en Overskudsavl i Rød- og Hvidkløver, men ikke større end egentlig ønsket. Af Sneglebælg er Overskudet i Aar ikke for stort, dels fordi Forbruget under den nuværende Gødningssituation vokser meget stærkt, og dels fordi der er ubegrænset Afsætning til Udlandet, men under normale Forhold bør man ikke tilstræbe saa stort et Frøavlsareal med Sneglebælg, der iøvrigt altid har været en Konjunktursort. Bortset herfra maa Arealet med Græsmarksbælgplanter til Frø siges at være passende, og der tiltrænges ikke egentlige Reduktioner.

Jeg vil gerne ved denne Lejlighed lægge et godt Ord ind for Frøavlens af den halvsildige Rødkløver, selvom det skal ske paa Tidligkløverens Bekostning, og minde om den Udvikling, der her har fundet Sted.

Arealerne med Rødkløver — ha.

	1918	1924	1930	1931	1936	1940	1941	1942	1943
Tidlig Rødkløver	169	398	1170	394	2689	3857	2499	2051	1900
Sildig og Halvsildig Rødkløver				1594	3836	3918	3265	4860	7600

Det vil heraf fremgaa, at Frøavlsarealet med Tidligkløver, der i 1939 var større end Arealet med Sildigkløver til Frø, kulminerer i 1940, hvorefter det ret pludselig halveres. Aarsagen her til er bl. a. Statens Forsøg med tidlig og sildig Rødkløver 1931—1934, offentliggjort i „Tidsskrift for Planteavl“, Bind 41 i 1936.

2 aarlige Slæt (Høslæt) hkg Hø pr. ha.

Stamme	Udløgs- aaret	1. Brugsaar	2. Brugsaar	Tilsammen	Forholdstal
Tidlig polsk ...	7	70	30	117	100
Tidlig Øtofte ..	10	89	42	143	122
Halvs. Øtofte ..	7	84	50	143	122

4—5 aarlige Slæt (Aigræsning).

Tidlig polsk	7	61	22	93	100
Tidlig Øtofte ..	11	68	31	112	120
Halvs. Øtofte ..	7	70	38	118	127

Herigennem og gennem tilsvarende Forsøg i Landboforeningerne revideres den gamle Opfattelse om, at Tidlig Rødkløver skulde være den mest værdifulde i Sædskiftets Græsmarker paa Grund af dens Tidlighed om Foraaret og større Genvækst. De Former af Rødkløver, der nu arbejdes med, er hinanden ret jævnbyrdige i udbyttmæssig Henseende.

Da Tidligkløveren brugsmæssigt set ikke byder væsentlige Fordele fremfor den halvsildige — her ses der bort fra Hjelmkløveren — kan man nu i Frøavlens lægge Vægt paa den sidste, der er langt mere sikker som Frøavlsplante. I jo højere Grad dette gøres, des større Muligheder er der for fortsat fuld Selvforsyning med danskavlet Rødkløverfrø.

Frøavlens af Tidlig Rødkløver, der giver ca. 150 kg Frø mindre

pr. ha end Halvsildig Rødkløver, skal ikke opgives, men de Forbrugere, der ønsker dette Frø, maa betale det med en saa høj Pris, at det mindre Frøudbytte derigennem udlignes. Bliver det Tilfældet, og det er det eneste rimelige, hvis Frøavlens Tidlig Rødkløver ønskes opretholdt, vil Efterspørgslen komme til at staa i et mere rimeligt Forhold til de Frømængder, som kan fremskaffes.

Til Dækning af Hjemmeforbruget med Græsfrø kræves med normalt Frøudbytte et Høstareal paa omkring 7000 ha. Der er høstet Frø paa 3 à 4 Gange saa stort et Areal i 1943, og da Frøudbyttet ligger omkring middel for en længere Aarrække eller endog derover, fremkommer der en meget betydelig Overskudsavl til Eksport. Før Krigen havde man en gennemsnitlig aarlig Eksport af Græsfrø paa en halv Snes Tusinde Tons, i Aar vil Overskudsavlen formentlig andrage 17 à 18 000 Tons, som der vil være Afsætning for. Det er en stor Forøgelse, men det skyldes i højere Grad det gode Udbytte end stærkt forøgede Arealer. I 1939 var Græsfrøarealet paa ca. 23 000 ha, saa Stigningen til 1943 beløber sig kun til 10 à 15 pCt., hvilket ikke kan siges at være urovækkende.

Der er sket en Omlægning af Græsfrøarealerne i Retning af forøgede Arealer med Rajgræs paa Hundegræssets Bekostning, foraarsaget af de for Tiden raadende Afsætningsforhold. Det er muligt, Tiden er inde til at revidere Udlægstillene lidt, og det vil nok ske ganske automatisk, men de bør ikke forøges, hvis rimelige Priser fortsat skal forventes opretholdt.

Hvad nu Rodfrugtfrøet angaar, da kan det hjemlige Forbrug anslaas til godt 5000 Tons, som kan avles paa ca. 3000 ha. Høstarealet i 1943 har andraget henimod 10 000 ha. Man skal helt tilbage til 1919, hvor Spekulationsarealerne efter forrige Verdenskrig kulminerede, for at finde lignende Arealtal. Da Frøudbyttet af Runkelroefrø i 1943 ligger omkring det normale for en længere Aarrække og for de Korsblomstrede langt derover, fremkommer der en meget betydelig Overproduktion, som der dog ogsaa synes at være Afsætning for dels til Udsæd og dels til teknisk Brug. Dette kan imidlertid ikke paaregnes at blive Tilfældet under andre Forhold, hvorfor en fornuftig Reduktion af disse Arealer bør finde Sted.

Den gennemsnitlige Eksport af Rodfrugtfrø, omfattende saavel indenlandske som udenlandske Varer, androg i Tiaaret 1930—1940 følgende Mængder:

Markgulerod	35 Tons.	—	Overskudsavl i 1943*)	ca.	320 Tons
Barres & Fodersukkerroe	353	—	—	—	5 500 —
Sukkerroe	613	—	—	—	1 000 —
Kaalroe	481	—	—	—	5 000 —
Turnips	416	—	—	—	1 000 —

*) Efter Dækning af Hjemmeforbruget.

Der kan nok tales om nogen Spekulation i Udlægsarealerne i 1942, hvor ingen tænkte paa Afsætning af Frø til Oliepresning. Det ser ud til, at man kan komme af med denne Overproduktion til rimelige Priser, men der skal ikke i denne Anledning tales om Forudseenhed. Man kan snarere sige, at Lykken har været bedre end Forstanden.

Fremtidsmulighederne.

Fremtidsmulighederne kan jo kun omfatte Høsten til Sommer og det forestaaende Udlæg til Høst 1945.

Hvad Frøavlsarealerne i 1944 angaar, da vil jeg skønne, at Billedet omtrent vil tegne sig saaledes:

Sort	Høstareal 1943 ha	Kontraheret til Høst 1944 ha	Svind- procent	Forventet Høstareal 1944 ha
Rødkløver	9 492	12 177	25	ca. 9 000
Andre Græsmarksbælgpl. .	6 398	7 291	20	- 5 800
Græsfrø	25 700	25 313	10	- 23 000
Rodfrugtfrø	9 827	9 263	20	- 7 400

Disse Tal kan selvfølgelig kun være skønsmæssige, idet Svindet fra Udlægs- til Høstareal kan forrykkes, og foreløbig tegner det jo ikke til større Udvintring, men under alle Omstændigheder ser det ud til, at Frøavlsarealerne vil blive en Del mindre i Aar, end Tilfældet har været i Fjor. Dertil kommer, at der maa regnes med et betydeligt lavere Frøudbytte pr. Arealenhed paa Grund af manglende Kvælstofgødning, saa Overproduktionen efter Hjemmeforbrugets Dækning maa an-

slaas til at blive meget mindre end i denne Sæson. I første Række vil Gødningsituationen faa Indflydelse for de salpeterkrævende Græsfrøafgrøder og rimeligvis medføre mindre Friavl end sædvanligt, men ogsaa Roefrøavlens vil det gaa ud over i kvantitetsmæssig Henseende.

Der skulde saaledes ikke være Udsigt til faretruende Overproduktion, men for visse Rodfrugter, særlig gælder dette Gulerodsfrøet og i nogen Maade de Korsblomstrede, kan der være Grund til at rebe Sejlene. Under andre Forhold vilde en saa stor Stigning i Arealerne med Frø, som den vi har været ude for, have medført lave og sandsynligvis urentable Priser for en Række Frøarter. Naar dette endnu ikke har været Tilfældet, skyldes det alene de ganske særlige Afsætningsvilkaar, man har for Tiden. Det vil ikke være fornuftigt at løbe an paa, at de i disse Aar gældende Forhold afsætningsmæssigt set paa længere Sigt kan opretholdes, hvorfor Udlæget i 1944 heller ikke maa forceres frem.

Frøavlens af Græmarksbælgplanter bør opretholdes, da der herhjemme maa regnes med et øget Forbrug, særlig gælder dette Rødkløverfrøet, hvor Salget paa Grund af høje Priser er reduceret væsentligt. Med de nuværende mere rimelige Priser vil Afsætningen paa Hjemmemarkedet formentlig igen nærme sig det normale. Der vil sikkert ogsaa kunne regnes med en Afsætning til Udlandet særlig af Hvidkløver og Sneglebælg, idet en Række Lande ogsaa uden for Tyskland sandsynligvis fortsat vil have Interesse for dansk Kløverfrø.

Hvad Græsfrøet angaar, da synes Hjemmeforbruget at ligge ret fast, og det kan ikke ventes at undergaa særlige Ændringer. Vi har som før nævnt tidligere haft en betydelig Eksport, og det vil der forhaabentlig ogsaa blive Tale om i Fremtiden.

Forbruget af Rodfrugter er gaaet lidt ned i de senere Aar. Der sælges nu en Del mere Frø af de tørstofrige Fodersukkerroer end af Barres, og Avlens er i Overensstemmelse hermed lagt noget om, men bortset herfra er der ingen Grund til nævneværdige Forskydninger, hvad det hjemlige Forbrug angaar. Hvorledes Afsætningen af Roefrø vil forme sig i Fremtiden, er det vanskeligt at spaa om. Det vil tage sin Tid, før de krigsførende Lande kan oparbejde en Produktion af disse arbejds-

krævende Afgrøder, men i det lange Løb maa der regnes med, at Udlandet, som det tidligere var Tilfældet, vil indstille sig paa Selvforsyning, og vi maa rimeligvis herhjemme efterhaanden indrette Størrelsen af denne Avl paa lignende Afsætningsmuligheder som dem, der raadede før Krigen.

Frøavlens er uhyre vigtig for Landbruget, og denne Produktion andrager da ogsaa ret betydelige Beløb. Regner vi med de gældende en gros Priser for Høsten 1943, vil man komme til følgende Tal for:

	Ialt Mill. Kr.	Hjemmeforbrug Mill. Kr.	Overskudsavl Mill. Kr.
Græsmarksbælgplanter	ca. 30	ca. 20	ca. 10
Græsfø	- 45	- 10	- 35
Roefrø	- 35	- 10	- 25
Tilsammen	110	40	70

I 1942 havde man 1 351 000 ha med Korn. Det samlede Kærneudbytte udgjorde iflg. Statistisk Departements Opgørelse 38 Mill. hkg, og noget lignende vil vel gælde for 1943. Sættes Prisen for Korn til gennemsnitlig 30 Kr. pr. hkg, faar man en samlet Bruttoværdi paa ca. 1 140 Mill. Kr. Frøets Bruttoværdi andrager saaledes ca. 10 pCt. af Kornets. Som et Led i den fortsatte Landbrugsproduktion kan Frøproduktionen iøvrigt ikke maales hverken med Arealstørrelse eller direkte i Penge.

Frø er en efterspurgt Eksportvare, og en Række Lande er interesseret i dansk Frø, som er medvirkende til, at vi kan faa andre livsvigtige Varer her til Landet. Det er ikke noget stort Bytteobjekt, men dog af virkelig praktisk Betydning ogsaa for vore Forbindelser i Udlandet.

Til Trods for de ret stærkt reducerede Frøpriser, som er motiveret med det større Frøudbytte pr. Arealenhed i 1943 i Sammenligning med de foregaaende Aar, vil Frøavlerne opnaa praktisk taget samme Bruttoindtægt pr. ha, som Tilfældet har været i de foregaaende Aar, naar det hele tages under et. Det gælder i hvert Fald for D. L. F., men rimeligvis ogsaa for Landet som Helhed. Nogle faa Tal vil vise dette:

Bruttoindtægt i Kr. pr. ha.

	1942	1943 (anslaaet)
Rødkløver, halvsildig	1 814	1 800
Hvidkløver, Morsø	2 072	2 080
Græsmarksbælgplanter ialt	1 819	1 800
Græsfrø ialt	1 650	1 645
Roefrø ialt	4 905	3 140
Gennemsnit for hele Frøavlens	2 117	2 007

Kløver- og Græsfrø udviser næsten samme Bruttoindtægt pr. ha i begge de nævnte Aar, hvorimod der er en meget betydelig Reduktion for Rodfrugtfrø. Naar denne ikke faar større Indflydelse paa det samlede Gennemsnit, skyldes det, at Arealerne med Roefrø i 1942 var meget smaa i Sammenligning med Tallene for 1943. Prisreduktionen for Roefrø var nødvendig for muligt derigennem at bremse Tendensen til Udvidelser, men iøvrigt er Avlen i 1943 af Roefrø selv med disse Priser rentabel.

Bruttoindtægten i Kroner pr. ha for hele D. L. F.s Frøavl har gennem de sidste fem Aar ligget saaledes:

Aar	1939	1940	1941	1942	1943 (anslaaet)
Kr.	1 056	1 537	1 917	2 012	2 007

Det vil heraf fremgaa, at Priserne for Frøet er steget sammen med Kornpriserne, og at Bruttoindtægten har været ret uforandret de sidste tre Høstaar.

Selvom Prisfaldet, der fra 1942 til 1943 andrager omkring 25 pCt., i Forbindelse med Frygten for manglende Kvælstofgødning vil medføre nogen Tilbageholdenhed over for nyt Udlæg, saa er der dog næppe Grund til at tro, at det vil volde Vanskeligheder at kontrahere de nødvendige Frøavlsarealer til Høst 1945 til Dækning af Forbruget i 1946. Heller ikke tror jeg, der er Anledning til at nære Ængstelse for større Ompløjninger af de for os livsvigtige Frøarter. Der vil nok blive ompløjet en Del Græsfrømarker, men det vil ikke paavirke Hjemmeforsyningen, men medføre en mindre Overskudsavl til Eksport.

Vi er nu her i Landet praktisk taget selvforsynende med Frø af alle betydende Arter, og denne Stilling maa vi selvfølgelig forsøge at opretholde. Der er ogsaa ved at blive oparbejdet

Reservelagre af de Frøarter, hvoraf Avlen i vanskelige Høst-
aar kan svigte; det gælder Kløver- og Rodfrugtfrø. Det er her
nødvendigt med en Stødpude i Form af en Lagerbeholdning for
ogsaa i en saadan Situation nogenlunde at kunne klare Forsy-
ningen. Forudsat en fornuftig Prispolitik skulde denne Op-
lagring heller ikke virke saa svækkende paa Afregningspri-
serne, at den medfører Fare for, at Nytegning ikke kan finde
Sted i nødvendigt Omfang.

Der arbejdes i Frøavlens stærkt paa at gøre os selvforsynende
ogsaa med Frø af Rundbælg, Kællingetand, Lucerne og Eng-
Rapgræs. Det er ikke usandsynligt, at det indenfor en overskue-
lig Tid kan naas for de tre Arter, men for Lucerne vil det jo nok
tage sin Tid. Der er her visse Fremtidsmuligheder. Den For-
søgsavl, som er i Gang, vil forhaabentlig kaste Lys over nogle
af de Problemer, som for Lucernefrøavlens Vedkommende end-
nu ikke er afklaret. I Mellemtiden kan der maaske fremkomme
mere frøavlssikre Former end dem, der i Dag arbejdes med.
Viser vore Stammer sig ved de officielle Forsøg at være de
udenlandske Avlsstedsformer betydeligt overlegne i udbytte-
mæssig Henseende, kan der være Anledning til at forsøge en
Brugsfrøavl i Udlandet paa dansk Stamfrø i Lighed med, hvad
der i sin Tid blev prøvet med Tidlig Rødkløver.

Den nærmeste Fremtid inden for Frøavlens — det gælder den
kommende Sæson, hvor Basis er den forventede Frøavl til
Sommer, og den næste med, som grunder sig paa de Arealer,
der delvis er kontraheret til Udlæg i kommende Foraar til
Høst i 1945 — tegner sig lys for Forbrugerne, der forudsat no-
genlunde normale Vejrforhold kan vente at blive forsynet med
danskavlet Frø i fornøden Udstrækning. For Frøavleren tegner
Fremtiden sig mere usikker. Det gælder med Hensyn til Frem-
skaffelsen af Kunstgødning og Bekæmpelsesmidler over for
Sygdomme og Skadedyr, der i Forbindelse med Mangel paa
Arbejdskraft og vanskelige Vejrforhold i høj Grad kan faa Ind-
flydelse paa det endelige økonomiske Resultat. Disse Omstæn-
digheder kan bringe Skuffelser, men der er Anledning til at
vente rimelige Priser, for saa vidt der ikke indtræder helt
uforudsete Forhold.

Der er ikke de meget store Fremtidsmuligheder i Frøavlens,

der paa længere Sigt rimeligvis maa tilpasse sig de Vilkaar, som afsætningsmæssigt set raadede før Verdenskrigen, med mindre der træffes særlige Aftaler om fremtidige Leveringer til Udlandet. Baade Landbruget og Frøavlens er bedst tjent med, at der ikke spekuleres i Chanceavl, men selvfølgelig skal vi være med til at udnytte de Muligheder, som maatte komme til at foreligge. Det er ikke usandsynligt, at nye Markeder vil kunne oparbejdes, og Landhusholdningsselskabets *Udvalg for Afsætning af dansk Sædefrø til Udlandet*, hvis Opgave det er at støtte vor Frøeksport ved at udbrede Kendskabet til vore gode, danske Sorter og Stammer i Udlandet, vil formentlig efter Krigens Afslutning kunne yde sit Bidrag dertil, saaledes som det tidligere har været Tilfældet.

Foredraget efterfulgtes af følgende Diskussion:

Konsulent *L. P. Hansen* vilde gerne takke Foredragsholderen for de Synspunkter, han havde gjort gældende i sit Foredrag. Det er sjældent, at man har Lejlighed til at høre Ledere af større Producentforetagender lægge den Vægt paa Forbrugerinteresser, som Direktør Poulsen har gjort i sit Foredrag. Det er en sund Indstilling, og det vilde være gavnligt for al Foretagsomhed, om den var mere almindelig, end Tilfældet er.

Statskonsulent *S. Sørensen* havde ogsaa glædet sig over den Fremstilling, som Foredragsholderen havde givet af Frøavlens Vilkaar og Fremtidsmuligheder, og ikke mindst over den Stilling han havde taget til de foreliggende Problemer. Frøavlens kan hurtigt blive stillet over for en vanskelig Situation, og med de Erfaringer, man har fra tilsvarende Perioder, er der Grund til at være forsigtig med Udlæget til Frøavl. Man maa regne med, at de fleste Lande før eller senere vil tilstræbe Selvforsyning med Frø, selvom man dog ikke skal se bort fra, at vore Sorter og Stammer i adskillige Tilfælde kan have gode Konkurrencemuligheder.

Statsraad *C. A. Koefoed* nævnte, at der muligvis kunde blive Afsætningsmuligheder i visse Lande for Sukkerroefrø i de første Aar efter Krigen.

Proprietær *Krabbe* spurgte, om der ikke kunde foretages et eller andet for at gøre Udlandet bekendt med, hvilke Sorter og Stammer vi har her i Landet. Maaske vilde de ogsaa være egnede i andre Lande og derved muliggøre en Eksport af Markfrø herfra.

Sekretær *J. Rottensten* vilde gerne vide, om man m. H. t. Tilpasning af Frøarealerne efter Behovet for Frø var indstillet paa samme Maade som under og efter sidste Krig, hvor man intet foretog sig. Kan man fra Firmaernes Side foretage en saadan Regulering af Avlen, at man kan undgaa den uheldige Udvikling, som vi havde sidst?

Professor *Axel Pedersen* besvarede Proprietær *Krabbes* Spørgsmaal med at paapege, at Landhusholdningsselskabets Sædefrøudvalg gennem en Aarrække havde sendt Prøver af anerkendte danske Sorter og Stammer til Forsøg og Afprøvning i andre Lande. De derved indvundne Resultater havde givet Frøhandelen et Fingerpeg m. H. t., hvor de skulde sætte ind for Afsætningen af de specielle Sorter og Stammer. Dette Arbejde er dog under de nuværende Forhold næsten indstillet. Der kan ventes gennemført et omfattende Forædlingsarbejde ogsaa i andre Lande i de kommende Aar, men et Oplysningsarbejde af den nævnte Art vil sikkert igen kunne sættes ind med Udsigt til et godt Resultat.

Godsejer *Chr. Selchau-Hansen* udtalte, at man fra Avlernes Side udmærket forstod Henlæggelsen af Reservebeholdninger af Frø — det saakaldte Stødpudesystem — netop fordi man som Avler ogsaa er Forbruger, men det var desværre almindeligt, at det følgende Aar altid gav lave Priser. Hvor er det Organ, der kan ordne Stødpudeproblemet, saa de henlagte Beholdninger ikke paavirker Prisdannelsen, skaber Prisdald?

Direktør *Chr. Stahl* fremhævede, at Oplagringen er et af de Spørgsmaal, vi maa interessere os for med Henblik ogsaa paa Forsyningen med de paagældende Frøarter. Eksempelvis vil Forbrugerne være interesserede i Opretholdelsen af en Rødkløverfrøavl, der muliggør konstant Forsyning gennem Aarene.

Der maa kunne gøres noget gennem Avlskontrakterne for at opretholde en saadan Produktion, f. Eks. en garanteret Avlerpris i Forhold til Prisen paa andre Afrøder eller Produkter og under Hensyntagen til Udbyttet. For Forbrugerne er Prisen alene ikke afgørende, men derimod Forsyningen, hvorfor det maa være Overvejelse værd at finde en Maade, hvorpaa Avlen af det nødvendige Forbrug sikres. Rødkløverfrøprisen ligger vist i Underkanten, hvis man vil stimulere Avlen dermed.

Angaaende Rottenstens Forespørgsel kunde der henvises til Priskontrollen, som gennem Prisfastsættelsen medvirker til en Regulering af Avlen. Gennem Ministeriets Udvalg vedrørende Ind- og Udførsel af Frø indhentes Oplysninger om de udlagte Arealer, og paa Grundlag af disse Oplysninger faar Firmaerne saavel som Prismyndighederne Mulighed for at gøre en Indsats til Bekæmpelse af den Udvikling, som vi efter sidste Krig havde paa Frøavlens og Afsætningens Omraade.

Godsejer *Chr. Selchau-Hansen* nævnte, at Frøavlere altid er Optimister. Det vilde derfor være godt at høre, hvad Forbrugerne mente om Sagen.

Direktør *A. Bagge Andersen* vilde hertil svare, at det er en vanskelig Opgave at fastsætte Frøpriser under de nuværende Forhold. Hvis man vil have en Chance, maa man ogsaa tage Risikoen. Netop i Frøavlens spiller Chancen en stor Rolle. Det vil vist være en farlig Sag at kæde Frøpris og f. Eks. Flæskepris sammen. Trangen til Flæsk og til Frø behøver ingenlunde at følges ad. Direktør *Bagge Andersen* havde været med til at fastsætte Rødkløverfrøpriserne og vilde gerne tage sin Del af Ansvaret derfor. Priserne har tilsyneladende ikke været for smaa. Vi vil være med til at skabe rimelige Priser for at faa det nødvendige Frø frem. Det staar vi os bedst ved. Taleren var ikke Tilhænger af Direktør *Stahls* Tanke om en under en eller anden Form garanteret Avlerpris.

Direktør *A. Poulsen* advarede mod at producere paa Forskud med Henblik paa Eksport i et følgende Aar. Det giver som Regel Bagslag. Vi maa fra Firmaernes Side være interesserede i at tilpasse Avlen, saa den saa nogenlunde kan afsættes fra

Aar til Aar. Det vil i det lange Løb ogsaa være i baade Avlers og Forbrugers Interesse. Af Frøarter, der i vanskelige Høstaar kan svigte eller hvor Vejrforholdene kan øve stor Indflydelse paa Arealernes Størrelse — det gælder i første Række Rødkløver og de paa Blivestedet udlagte Roer — bør man have en Reserve, saa et enkelt uheldigt Aar i frøavlsmæssig Henseende ikke medfører Fare for den hjemlige Forsyning med Frø.

Hvad Eksporten af Roefrø angaar, da maa man rimeligvis efterhaanden indstille sig paa Forholdene, som de laa før Kri-gen, idet Udlandet her i større Omfang end for Græsfrøets Vedkommende vil indstille sig paa Selvforsyning.

Den store stabile Stab af Avlere vil sætte Pris paa at beholde den Chance, Frøavlens byder dem, men de er ogsaa indstillede paa at tage den dermed forbundne Risiko. Hvis vi kommer ind paa Stahls Tanke med en nogenlunde garanteret Frøpris, vil det straks medføre Indgreb af forskellig Art, og Resultatet kan let blive utidigt Regereri. Naar Folk skal afgøre, hvorvidt det er økonomisk fordelagtigt at avle Frø, vil de ganske naturligt tage Hensyn til Prisen paa det ikke afleveringspligtige Korn. Derfor har man ved Fastlæggelsen af Prisen for Frø ogsaa taget Hensyn til Udnyttelsesprisen for Kornet, d. v. s. den Pris det kan udbringes i ved Opfodring.

Professor *Axel Pedersen* sluttede Mødet med en Tak til Direktør A. Poulsen for hans Foredrag og fremhævede den Betydning, som Frøavlens til Hjemmeforbrug saavel som til Eksport har for Landbruget i Almindelighed. Der er god Grund til at yde den rationelle Frøavl Støtte, saa det kommer baade Avler og Forbruger til Nytte. Gennem Sædefrøudvalget og nu sidst gennem de nyligt udkomne Frøavlsbøger samt Mark-Frøafgrødernes Sygdomme og Skadedyr har Landhusholdnings-selskabet gerne villet medvirke hertil. Som Medforfatter til den ene af Bøgerne, *Avl af Markfrø*, har Direktør A. Poulsen ogsaa paa dette Omraade gjort en Indsats, som der er Grund til at sige Tak for.
